

Наш Вісник – це інформація з питань розвитку сільської місцевості та сільського господарства. Щоб отримувати його, надішліть нам електронну адресу. Ми хочемо зробити наш Вісник цікавим, актуальним, корисним, тому завжди чекаємо Ваші статті, повідомлення, рекомендації. Передрук матеріалів за умови посилання вітається.

Контакти:

вул. Героїв Оборони, 10, офіс 10, м. Київ, 03680, Україна

doradaukraine@gmail.com

www.dorada.org.ua

Редактор Корінець Р.Я.

Відповідальний за випуск Мінцевич М.Р.

Цей Вісник створено в рамках Проекту «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України до аналізу економічної політики та відстоювання інтересів своїх членів, а також клієнтів – дрібних та середніх виробників сільськогосподарської продукції», який фінансується Проектом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «АгроІнвест». Здійснення зазначеного проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, наданій через USAID. Зміст матеріалів Вісника необов'язково відображає точку зору USAID, Проекту «АгроІнвест» або уряду США.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Проект АгроІнвест

ЗА ЄВРОПЕЙСКУ СИСТЕМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА В УКРАЇНІ

Сільськогосподарська дорадча діяльність - сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських та фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і господарювання, а також сільського населення у **підвищенні рівня знань та вдосконаленні практичних навичок прибуткового ведення господарства**;

(Із Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»)

Для надання допомоги фермерам в цілях **відповідності стандартам сучасного, високоякісного сільського господарства** необхідно, щоб держави-члени ЄС продовжили використовувати всебічну систему консультування фермерів.

Система консультування фермерів повинна допомагати фермерам в отриманні більшої інформації про потоки матеріалів і процесах на фермах, що належать до екології, безпеки продуктів, здоров'ю та захист тварин без будь-якого впливу на їх зобов'язання виконання стандартів та їх відповідальність.

Держави-члени ЄС повинні мати систему консультування фермерів з земельних питань та з питань управління фермами, управління якою здійснюється одним або декількома призначеними органами або приватними організаціями.

Система консультування фермерів повинна **відповідати, принаймні, законним вимогам управління і хорошим сільськогосподарським і екологічним умовам**.

Фермери можуть брати участь у системі консультування фермерів на добровільній основі.

Держави-члени ЄС можуть визначити у відповідності з об'єктивними критеріями **пріоритетні категорії фермерів**, які мають доступ до системи консультування фермерів.

(Із Регламенту ЄС № 73/2009 Ради ЄС про заснування спільних правил для схем прямої підтримки фермерів в рамках Спільної сільськогосподарської політики і про заснування деяких схем підтримки для фермерів, що вносить зміни в Регламенті ЄС № 1290/2005, ЄС № 247/2006, № ЄС 378/2007 та скасовує Регламент ЄС № 1782/2003.)

ЗМІСТ

АНОНСИ

Семінари-тренінги для місцевих кооперативних інструкторів	5
Кооперативи мають шанс отримати додаткове фінансування	5
Інноваційне дорадництво на шляху до євроінтеграції	6
Сільськогосподарська кооперація: німецький досвід для України	6
XII Міжнародний конгрес спеціалістів ветеринарної медицини	6
Міжнародна виставки «ІнтерАГРО—2014»	7

АКТУАЛЬНЕ

Підписаний Закон про введення обов'язкової ідентифікації та реєстрації всіх сільськогосподарських тварин	8
Президент підписав Закон щодо вдосконалення безпечності та якості харчових продуктів	9
Україна впевнено наближається до європейських стандартів у питаннях продовольчої безпеки	10
Українское мясо и молоко будут проверять еврокомиссары	11
Україна орієнтується на ринки ЄС, Китаю і Азії	12
Коли скоротять податкові пільги українським аграріям	13
«АгроІнвест» пропонує вдосконалити орендні відносини в земельній сфері	14
Знову про державні дотації. Або чого хочуть виробники і переробники молока?	19
Разрешено переводить садовые и дачные дома в жилые	22

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Щодо правового врегулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств	23
Участь у роботі Позачергових зборів сільських і селищних голів та депутатів відповідних рад.	23
Українська делегація на Форумі ФАО «Сільськогосподарські сімейні підприємства по всьому світу - бачення, виклики та перспективи»	23
Участь у заходах XVII сільськогосподарської виставки «Фермер України – 2014»	24
Участь у церемонії завершення будівництва молокопереробного цеху СОК «Іванковецький Світанок»	24
Підведення підсумків конкурсу	25
Участь у навчальних курсах	25
Участь у Форумі ФАО	25
Знайомимось з Європейським досвідом ведення господарства	26
Підготовка місцевих кооперативних інструкторів	27
Підвищуємо кваліфікацію дорадників і експертів-дорадників	28

ОВОЧІВНИЦТВО СЬОГОДНІ

Коли українська плодоовочева продукція облаштується на ринку ЄС?	29
--	----

ЗМІСТ

СІМЕЙНІ ФЕРМИ В УКРАЇНІ

Р.Корінець. Сімейні ферми як об'єктивна необхідність 33

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ КООПЕРАЦІЮ» 38

Завершено будівництво молокопереробного цеху в рамках проекту: «Створення молочних ланцюгів доданої вартості» 42

ЦІНОВА ІНФОРМАЦІЯ

Ціни на ринку живої худоби «Чародій» станом на 29 вересня 2014 року 45

Ціни на оптових ринках України станом на 19 вересня 2014 року (овочі) 46

Ціни на оптових ринках України станом на 19 вересня 2014 року (фрукти) 47

Ціни на оптових ринках України станом на 19 вересня 2014 року (крупни) 48

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України 49

National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine 50

АНОНСИ

Проведення односторонніх семінарів-тренінгів для місцевих кооперативних інструкторів

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України за підтримки Проекту USAID «АгроІнвест» проводить в регіонах цикл односторонніх семінарів-тренінгів по підготовці місцевих інструкторів з сільськогосподарської обслуговуючої кооперації (СОК). Найближчі заходи відбудуться:

- 10 жовтня - у Черкаській області;
- 22 жовтня - у Кіровоградській області;
- 10 листопада - у Івано-Франківській області.

Учасниками семінарів-тренінгів можуть бути представники місцевих органів влади, місцевого самоврядування, члени дорадчих служб, члени кооперативів, фермери, інші зацікавлені особи та організації.

В програмі навчання:

- світовий та вітчизняний досвід функціонування СОК;
- законодавство про СОК;
- переваги СОК над іншими формами господарювання;
- алгоритм створення кооперативу;
- особливості розробки Статуту та Примірних правил внутрішньогосподарської діяльності СОК;
- забезпечення життєдіяльності СОК;
- оподаткування СОК;
- представники СОК діляться досвідом;
- тренінг: підготовка плану створення СОК, його презентація та обговорення.

Кооперативи мають шанс отримати додаткове фінансування

Проект АгроІнвест Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) оголошує конкурс грантів (п'ятий тур) на реалізацію грантової програми, спрямованої на розвиток ланцюгів доданої вартості організацій виробників сільськогосподарської продукції.

Передбачається, що для виконання проектів (програми) буде надано 3 (три) гранти до 300 000 грн. кожен. Внесок Заявника та/або фінансування третіх сторін повинен складати не менше ніж 50% від загальної суми проекту.

Пакет документів для подання заявки на одержання гранту слід надати в офіс проекту АгроІнвест не пізніше **17:00, 24 жовтня 2014 року**.

Докладний опис читайте тут <http://www.agroinvest.org.ua/ukr/cooperation>.

АНОНСИ

XII Міжнародний конгрес спеціалістів ветеринарної медицини

Асоціація спеціалістів ветеринарної медицини України та Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України запрошують всіх бажаючих взяти участь в XII-му Міжнародному конгресі спеціалістів ветеринарної медицини в Україні, який відбудеться 9-10 жовтня 2014 р. у торгівельно-розважальному центр «Термінал» м. Бровари, Київська область. Робота конгресу відбуватиметься у таких секціях: - охорона здоров'я коней - 7-8-9 жовтня; - охорона здоров'я продуктивних тварин - 9 жовтня; - охорона здоров'я дрібних домашніх тварин - 9-10 жовтня. Доповідачі конгресу: ветеринарні лікарі України, Франції, Великобританії, Польщі, Чехії та інші. <http://vet.gov.ua/node/2042>

ІННОВАЦІЙНЕ ДОРАДНИЦТВО НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

30 жовтня 2014 року в рамках Міжнародної виставки рентабельного високоефективного сільського господарства "ІнтерАгро-2014" пройде міжнародна науково-практична конференцію «Інноваційне дорадництво на шляху до євроінтеграції».

Організатори : Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України, Кафедра аграрного консалтингу та сервісу та партнери.

Запрошуємо у павільйон №3, конференц-зал №4.

Початок об 11 годині.

За довідками звертатись на кафедру аграрного консалтингу та сервісу.

Ст. лаборант - Толкова Людмила Холимівна Тел.: 099-48-77-286.

Сільськогосподарська кооперація: німецький досвід для України

Про це буде йти мова на конференції 30 жовтня 2014 року в рамках Міжнародної виставки рентабельного високоефективного сільського господарства пройде міжнародну науково-практичну конференцію «Інноваційне дорадництво на шляху до євроінтеграції».

Ключовий доповідач—доктор Армбрустер (Німеччина).

Організатори:

Німецько-український агрополітичний діалог (<http://apd-ukraine.de/ua/>) ,

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України.

Запрошуємо у павільйон №3, конференц-зал №4.

Початок о 14 годині.

Деталі на сайтах організаторів.

АНОНСИ

10 ювілейна виставка ІнтерАГРО 2014

Міжнародна виставка рентабельного високоефективного сільського господарства «ІнтерАГРО» - це епіцентр інновацій сільськогосподарської техніки та обладнання. З 2013 року вона набула формату виставки заводів-виробників сільськогосподарської техніки та обладнання, все більше наближуючись до стандартів найбільших світових сільськогосподарських виставок.

У 2014 році учасники виставки представлять останні досягнення та інновації світового та вітчизняного машинобудування для аграрного сектору, сільськогосподарське обладнання для ремонту та сервісу, запчастини, технології точного землеробства та агроклімату, обладнання та технології для рослинництва та агрохімію.

Цікавою буде програма ділових заходів, тематика яких формується у відповідності до актуальних проблем АПК, з урахуванням останніх світових тенденцій розвитку галузі. Учасники міжнародних конференцій, семінарів, круглих столів зможуть зорієнтуватись у вирі новинок галузі, зрозуміти напрями розвитку ринку.

Серед яскравих подій виставки – підведення підсумків та нагородження переможців міжнародного конкурсу кращих інноваційних рішень в сільгосптехніці і обладнанні [«InterAGRO Innovation Award»](#), який проводиться для того, щоб представники сільськогосподарської галузі дізнавалися про кращі інноваційні рішення в аграрній техніці і обладнанні, а підприємства та організації мали стимул впроваджувати свої інновації в серійне виробництво або комерційне використання.

Тож, запрошуємо ознайомитись з новинками світового та вітчизняного машинобудування, їх технічними характеристиками, особливостями придбання і експлуатації, запропонованими учасниками зі світовим ім'ям на **10 ювілейній виставці «ІнтерАГРО» 28-31 жовтня 2014 року**.

Запрошуємо Вас відвідати міжнародну виставку «ІнтерАГРО», 28-31 жовтня 2014 року в ВЦ «КиївЕкспоПлаза», вул. Салютна, 2Б.

Дирекція «ІнтерАГРО» тел./факс: +38(044) **461-93-68**, +38(044) **490-64-69**
agro@kmya.kiev.ua www.interagro.in.ua

<http://www.interagro.in.ua/ua>

АКТУАЛЬНЕ

Підписаний Закон про введення обов'язкової ідентифікації та реєстрації всіх сільськогосподарських тварин

Президент України Петро Порошенко підписав Закон № 1648-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин», згідно з яким вводиться обов'язкова ідентифікація та реєстрація у Єдиному державному реєстрі тварин всіх сільськогосподарських тварин.

Тільки в разі введення обов'язкової ідентифікації та реєстрації всіх сільськогосподарських тварин, як передбачено законодавством ЄС, держава може гарантувати споживачам, що вони вживатимуть м'ясо-молочну продукцію відомого походження – від зареєстрованих тварин, стан здоров'я яких підлягає обстеженню, а отже, така продукція є безпечною.

Таким чином, цим Законом законодавство України приводиться у відповідність до законодавства Європейського Союзу, створюється система постійного контролю за станом здоров'я всіх тварини - великої рогатої худоби, свиней, коней, овець та кіз - та ветеринарно-санітарним станом всіх господарств країни.

З метою забезпечення виконання обов'язку власників та утримувачів тварин здійснювати ідентифікацію та реєстрацію тварин Закон встановлює відповідальність за порушення законодавства в цій сфері. Водночас передбачається, що у період до 1 січня 2015 року така відповідальність до громадян не застосовується.

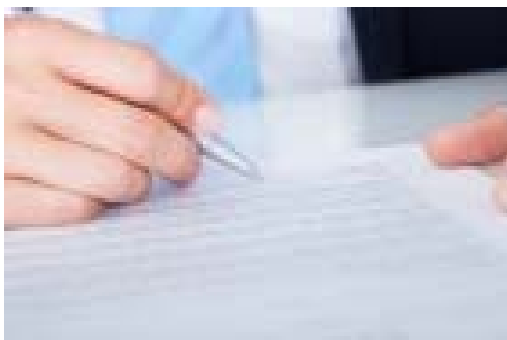
Вартість робіт та послуг з ідентифікації та реєстрації тварин, що утримуються і розводяться населенням, буде компенсуватися за рахунок державного бюджету. Також передбачена можливість компенсації такої вартості третіми особами.

<http://vet.gov.ua/node/2038>

АКТУАЛЬНЕ

Президент підписав Закон щодо вдосконалення безпечності та якості харчових продуктів

Президент України Петро Порошенко підписав Закон № 1602-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів».

Закон має на меті гармонізацію законодавства України із законодавством ЄС у сфері безпечності та якості харчових продуктів, забезпечення високого рівня захисту здоров'я людей та інтересів споживачів, а також створення прозорих умов ведення господарської діяльності, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних харчових продуктів та зменшення їх ціни.

Закон передбачає уточнення термінології, видів правопорушень та адекватності міри покарання, створення єдиного контролюючого органу в сфері безпечності харчових продуктів, скасування дозвільних документів та процедур, які відсутні в ЄС, запровадження європейських принципів регулювання ГМО, зокрема, в частині реєстрації джерел ГМО, а не продуктів, вироблених з них.

<http://vet.gov.ua/node/2040>

АКТУАЛЬНЕ

Україна впевнено наближається до європейських стандартів у питаннях продовольчої безпеки

У Лондоні завершилася міжнародна конференція щодо реформування системи інспектування безпечності харчових продуктів для руйнування бар'єрів на шляху торгівлі та інвестицій.

«Метою реформи повинен стати перехід до такої системи державного контролю за харчовою безпекою, яка забезпечить належний рівень захисту здоров'я та життя споживачів, не створюватиме надмірного тягаря для бізнесу та стимулюватиме розвиток сектору», - повідомив делегат конференції заступник Голови Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України Віталій Башинський.

Спільно із колегами із Великої Британії, Словенії та інших країн учасниць заходу було обговорено досвід формування компетентного органу, який поєднує компетенції ринкового нагляду та безпечності харчових продуктів. Всіма учасниками заходу було визнано, що даний досвід може бути цікавим, але він не може бути ефективним. Про це свідчить досвід Нідерландів, відсутність суміжних компетенцій у сфері саме визначення безпечності харчового продукту, та специфічності обох сфер. Тому учасниками кейсу було рекомендовано утворити окремі компетентні органи щодо безпечності харчових продуктів та ринкового нагляду із функціями захисту споживачів, які не матимуть дублюючих функцій із державними гарантіями безпечності харчових продуктів.

Система державного контролю службою ветеринарної медицини України вже частково змінилася із ухваленням Верховною Радою України 22 липня 2014р. за основу та в цілому Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів" (реєстр. номер 4179а).

Законопроект враховує основні вимоги законодавства Європейського Союзу, зберігає попередні принципи проведення державного контролю та врегулює більшість неузгоджених питань, приводячи їх у відповідність до Кодексу наземних тварин МЕБ.

Учасники конференції ознайомилися з досвідом Великобританії, Словенії, Узбекистану при проведенні реформування систем інспектування та отримали практичний досвід у сфері інспектування бізнесу, реформування організаційної структури контролюючих органів, організації ефективної системи державних гарантій у Великобританії.

<http://vet.gov.ua/node/2037>

АКТУАЛЬНЕ

Украинское мясо и молоко будут проверять еврокомиссары

Молоко и мясо украинских производителей начнут проверять представители Европейской комиссии.

В ближайшие дни европейские комиссары начнут проверку производства продовольствия в Украине. Об этом сообщил заместитель министра аграрной политики и продовольствия Украины Андрея Дыкуна.

Поездка комиссаров в Украину является результатом проведения встреч с руководством различных стран, которые заинтересованы в украинской продукции. Проверять в первую очередь станут молочные и мясные продукты, в дальнейшем проверка коснется и овощного сектора.

После инспектирования аграрным компаниям будут выдаваться необходимые разрешения и сертификаты для отечественной молочной, мясной и другой продукции с целью дальнейшего экспорта в Европу.

Напомним, в этом году экспорт товаров из Украины в Европу вырос на 14%.

С 15 мая начала действовать односторонняя отмена 98% импортных пошлин на украинские товары в ЕС.

<http://irtafax.com.ua/news/2014/09/2014-09-04-15.html>

АКТУАЛЬНЕ

Україна орієнтується на ринки ЄС, Китаю і Азії

«Україна може дати великий обсяг якісної сільськогосподарської продукції світу, і для реалізації цього нам не вистачає формальностей для вирішення яких ми залучаємо європейських експертів», – наголосив Міністр аграрної політики та продовольства України Ігор Швайка. Про це повідомляє пресслужба Мінагрополітики.

Також Міністр відзначив, що сьогоднішній ринок існує в межах подолання штучних перешкод із боку Російської Федерації. *«Ми диверсифікуємо ризики, проблема є, але вона не така велика. На цей час ми розуміємо, що втрати на Донбасі – це здебільшого не аграрна, а промислова та хімічна галузь. Після завершення війни передусім треба буде відновити і налагодити виробництво, зруйноване проросійськими бойовиками. Незважаючи на втрати врожаю на сході, чи в окупованому Криму, обсяги врожаю зернових більші, ніж минулорічні», – сказав Ігор Швайка.*

На думку Міністра, стабілізувати та систематизувати обсяги експорту української продукції вдасться протягом одного-двох років.

«Після політично вмотивованих рішень Російської Федерації ми диверсифікуємо ринки збуту. Перспективними для нас є ринки ЄС, Китаю та Азії. Триває робота і над розширенням переліку продукції для експорту. Сьогодні мова йде про продукцію тваринництва, зернові, молочні продукти тощо. Можливість продавати в Європейському Союзі відкриває для українських виробників багато нових можливостей. На сьогодні ми працюємо над приведенням продукції у відповідність до європейських стандартів та імплементацією українського законодавства до Європейського рівня», – зазначив в підсумку Ігор Швайка.

На запитання журналістів про стан портів, що знаходяться в Криму, Міністр наголосив, що наразі порти закриті, тобто РФ не може їх використовувати. Натомість українська сторона працює над модернізацією портів у Херсоні та Одесі.

<http://www.socportal.info/news/minagropolitiki-ukrayina-orientuyetsya-na-rinki-yes-kitayu-i-aziyi>

АКТУАЛЬНЕ

Коли скоротять податкові пільги українським аграріям

Кабінет міністрів України має намір продовжити пільговий режим стягування податку на додану вартість для аграріїв-експортерів до кінця 2014 року, проте до кінця вересня представить своє бачення переходу аграріїв, включаючи експортерів, на загальний режим оподаткування ПДВ. Про це йдеться в оновленому меморандумі між Україною і ключовим кредитором країни – Міжнародним валютним фондом, повідомляє [УНІАН](http://ua-ekonomist.com/8193-koli-skorotyat-podatkov-plgi-ukrayinskim-agrariyam.html).

«Ми продовжимо пільговий режим стягування ПДВ для аграріїв на жовтень і залишимо його до кінця 2014 року, проте маємо намір виключити з переліку пільговиків деревообробну промисловість, – зазначається у меморандумі. – Крім того, після дискусії в уряді за участю приватного сектору ми представимо до кінця вересня пропозиції з реформи стягування ПДВ і переходу агросектору на звичайний режим сплати податку».

Згідно з меморандумом, рішення щодо ПДВ для аграріїв є структурним маяком виконання програми реформ, схваленої Радою директорів МВФ для України.

«У цьому контексті треба сказати, що скорочення пільг з ПДВ матиме місце вже у 2015 році», – йдеться у меморандумі.

Як повідомлялось, у середині серпня прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк відзначив, що існуюча модель оподаткування агропідприємств, а також система надання їм дотацій мають бути змінені. У зв'язку з цим Кабінет міністрів у рамках проведення податкової реформи має намір перевести на загальну систему оподаткування, зокрема зі стягненням податку на додану вартість, агропідприємства, річний оборот яких становить понад 20 млн грн і земельний банк яких нараховує понад 3 тис. га земель сільгосппризначення. Водночас, як стверджують в уряді, такому критерію відповідають лише 10% агрогосподарств.

Режим пільгового оподаткування для сільгоспвиробників діє в Україні з 1999 року. Він включає фіксований сільгоспподаток, акумуляцію сільгосппідприємствами коштів ПДВ, а також підтримку тваринницьких господарств за рахунок перерахування ПДВ переробних компаній.

<http://ua-ekonomist.com/8193-koli-skorotyat-podatkov-plgi-ukrayinskim-agrariyam.html>

АКТУАЛЬНЕ

«АгроІнвест» пропонує вдосконалити орендні відносини в земельній сфері

Орендні відносини в земельній сфері зберігають домінуючі позиції. Це підтверджується даними Проекту USAID «АгроІнвест». Згідно з ними, близько 80% земель сільськогосподарського призначення нині перебуває в оренді.

Водночас в «АгроІнвесті» визнають, що орендні відносини конче потребують суттєвого вдосконалення. Через численні вади чинного законодавства серйозно потерпають усі учасники цього процесу, але понад усе – власники земельних ділянок. Значних втрат також зазнає сільська економіка, а з нею – і національна економіка в цілому.

Нещодавно фахівці «АгроІнвесту» розробили «Пропозиції щодо вдосконалення законодавства про оренду земель». Документ підготовлений на основі нещодавно проведеного Проектом аналізу 700 договорів оренди земель сільськогосподарського призначення, які були укладені в чотирнадцяти областях України.

Про ситуацію, що склалася в орендних відносинах, про проблеми, які їх супроводжують, і можливість їх вирішення говоримо з головним юридичним радником «АгроІнвесту» Павлом КУЛИНИЧЕМ.

- Фахівці «АгроІнвесту» доводять - чинне законодавство, яке регламентує орендні відносини в земельній сфері, потребує суттєвого вдосконалення. Чим це викликано?

- Основними правовими актами, які регулюють земельно-орендні відносини, крім Земельного кодексу, є закон «Про оренду землі» та постанова Кабінету Міністрів від 3 березня 2004 року (№220), якою затверджений Типовий договір оренди землі. Так от, Типовий договір оренди землі – це той документ, яким мають користуватися орендарі і орендодавці всіх земель при укладенні договору їх оренди.

Однак земельний фонд в Україні є різним не тільки за природними ознаками, а й за юридичним статусом. Земельний кодекс поділяє всі землі на 9 категорій і наділяє кожну з них різним правовим режимом. Землі сільськогосподарського призначення – це лише одна з них, хоч і найбільша – на неї припадає майже 70% всієї території. Але у нас ще є землі житлово-громадської забудови, землі промисловості, транспорту, оборони, лісгосподарського призначення тощо.

Десятирічний досвід застосування Типового договору оренди землі засвідчив, що він не враховує всіх особливостей земель і тому фактично призводить якщо не до порушень прав, то до неврахування законних інтересів сторін, які входять в договірні стосунки. У першу чергу, це стосується селян-орендодавців.

- Якщо ми маємо 9 категорій земель, то до кожної, за логікою, має бути свій підхід, а отже, і до тих, хто орендує різні землі, повинні висуватися різні вимоги. Як це виглядає на практиці?

- Якщо земельна ділянка несільськогосподарського призначення передається в оренду для житлового будівництва, то до орендаря висувається невелика кількість вимог. Здебільшого вони стосуються площі, розміру орендної плати, порядку її сплати.

Якщо ж в оренду передається земля сільськогосподарського призначення, яка використовується як засіб виробництва, то перелік вимог різко збільшується. І зрозуміло чому. Законодавство вимагає, аби орендарі використовували її за призначенням, раціонально, не допускали погіршення якості тощо.

Десятирічна ж практика застосування урядової постанови №220 довела – Типова форма договору оренди землі не бере до уваги категорійності земель. Відтак, вона не здатна відображати реального стану речей.

- Кого понад усе не влаштовує чинна Типова форма договору оренди землі?

- Насамперед, користувачів земель несільськогосподарського призначення. Вони виявили своє зрозуміле і об'єктивне незадоволення нею.

АКТУАЛЬНЕ

Втім, цим справа не обмежилася. Земельні ділянки несільськогосподарського призначення досить активно використовуються для забудови. Підприємницькі структури, які спеціалізуються на цьому, є доволі грошовитими. Отож, вони мають змогу найняти висококваліфікованих юристів. Останні не лише укладають для них договори оренди, а й виконують аналітичну роботу.

Протягом останніх двох років ці юристи у вищих судових інстанціях довели, що вимоги Типової форми договору оренди землі є занадто складними і тому втілити їх у практику нереально та й недоцільно. І суди з цим погодилися. Їх вердикт - застосування Типової форми договору оренди землі для розробки конкретного договору оренди земельної ділянки є необов'язковим. Причому таке рішення ухвалили одразу дві вищі судові інстанції - Верховний суд України і Вищий господарський суд України. Тим самим вони фактично залишили селян-орендодавців землі без правового захисту.

- Як фахівці «Агроінвесту» оцінюють ситуацію, що у зв'язку з цим складається?

- Як не дуже добру. Ми згодні з тим, що Типова форма договору оренди землі є занадто зарегульованою для укладення договорів оренди земель несільськогосподарського призначення. Такі договори не повинні містити аж 11 істотних умов. Вони можуть обмежуватися лише кількома такими умовами.

Навпаки, при укладенні договорів оренди земель сільськогосподарського призначення потреба в такому документі як Типовий договір оренди землі не тільки не зменшується, а, навпаки, зростає. І поясню – чому.

Селянин передає в оренду дуже цінний природний ресурс – земельну ділянку сільськогосподарського призначення. Цілком природно, що він турбується про неї, адже орендар може використувати її на свій розсуд. У тому числі, і шляхом надмірного виснаження родючості ґрунтового покриву. Тобто, заради швидких прибутків він може опустелювати землю.

Для того, щоб хоч якось запобігти такому хижацькому підходу до землі, в договорі оренди необхідно деталізувати чимало положень щодо забезпечення її раціонального використання. Наприклад, треба вписати вимоги щодо збереження продуктивності земельної ділянки сільськогосподарського призначення шляхом внесення органіки, застосування сівозміни та деякі інші.

Далі – селяни-орендодавці переважно є мало поінформованими людьми. Вони не знають, яким має бути договір оренди, як мусять звучати його положення, що там має бути записано.

Коли такі договори укладалися за Типовим договором, орендар (хотів він того чи ні) змушений був роздрукувати його, викласти всі істотні умови, які в ньому зазначені. Завдячуючи цьому, селяни отримували первісну інформацію, на яку потім при укладанні договорів оренди орієнтувалися.

З цих двох причин ми говоримо про необхідність збереження Типової форми договору оренди землі.

- Але ж є позиція орендарів земель несільськогосподарського призначення. До того ж вона посилена рішенням вищих судових інстанцій. Як її поєднати з позицією селян, які здають в оренду землю сільськогосподарського призначення?

- Для початку ці позиції треба розмежувати. В тому числі, й шляхом внесення змін у законодавство про оренду земель. І зробити це треба так, щоб для оренди земель сільськогосподарського призначення і для оренди земель несільськогосподарського призначення були запроваджені різні правові механізми.

Ми переконані, що постанову Кабінету Міністрів від 3 березня 2004 року, якою затверджений Типовий договір оренди земель, треба скасувати. Натомість слід ухвалити іншу постанову – про затвердження Примірної форми договору оренди земель несільськогосподарського призначення. Він повинен містити 2, 3 чи 4 умови, щодо яких сторони мають обов'язково досягти згоди при укладенні договору оренди землі.

Водночас нова урядова постанова мусить затвердити Типову форму договору оренди земель сільськогосподарського призначення. Це має бути спеціалізований договір, призначений для складення договорів оренди земель сільськогосподарського призначення.

АКТУАЛЬНЕ

У цьому договорі мають бути чіткіше, ніж зараз, виписані істотні умови, в тому числі, й ті, які стосуються суспільних інтересів. Адже суспільство в цілому зацікавлене, щоб орендована земля сільськогосподарського призначення зберігала свої родючі властивості.

- Під час одного з круглих столів ви сказали, що потрібно змінити ідеологію формулювання істотних умов договору оренди земель сільськогосподарського призначення. Про що йдеться?

- Наприклад, у пункті №23 Типового договору зазначено, що поліпшення стану земельної ділянки, проведене орендарем за письмової згоди орендодавця, підлягає/не підлягає відшкодуванню. Непотрібне – закреслити.

Зазвичай, селянин підписує або порожній бланк договору оренди землі, або не повністю заповнений. Далі орендар може сам вписувати все потрібне.

Зрозуміло, що орендар здебільшого вписує вигідні йому положення. Перед тим він може проконсультуватися з юристом.

Досить часто у договорах оренди землі не обирається рішення для визначення змісту тієї чи іншої істотної умови. У такому разі договір може бути визнаний недійсним. У будь-якому разі, програє селянин-орендодавець, бо він або отримує гірші орендні умови ніж ті, на які заслуговує, або і зовсім не отримує їх.

Тому ми пропонуємо, щоб у таких випадках положення формулювалося з урахуванням інтересів селянина як слабшої сторони. Так, наприклад, він повинен відшкодовувати лише ті втрати орендаря на поліпшення стану земельної ділянки, на компенсацію яких він свідомо надав згоду в договорі оренди землі, чітко виписавши відповідну його істотну умову.

Такий підхід захистить права та інтереси селянина-орендодавця. До того ж він змусить орендаря надавати зваженіші пропозиції селянинові-орендодавцеві з кожної істотної умови.

- Як бути з іншими істотними умовами?

- Ми також маємо істотні умови, які у Типовій формі договору оренди землі не містять відповіді «так» чи «ні» - «непотрібне закреслити». Наприклад, умови збереження стану об'єкта оренди. Їх треба просто виписати – які це будуть умови збереження. Наприклад, орендар не повинен сіяти соняшник по соняшнику, не повинен вчиняти інших дій, які призводять до деградації ґрунтів тощо.

При укладенні договорів оренди доволі часто цей пункт не заповнюється необхідною інформацією, не визначається зміст цієї істотної умови. Договір оренди подається в Державну реєстраційну службу, в орендаря виникає право оренди. Він його використовує, а фактично істотна умова не сформульована. Що робити?

Для того, аби уникати появи таких договорів оренди землі, які підривають правовий статус, в першу чергу, орендодавця, ми пропонуємо, щоб у закон «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» були внесені положення, які б зобов'язували державних реєстраторів при реєстрації права оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення перевіряти не тільки наявність документів (примірника договору оренди земельної ділянки сільськогосподарського призначення, підписів сторін в договорі та інших документах), а й повноту визначення всіх істотних умов договору оренди землі та їх відповідність вимогам закону та волевиявленню сторін.

Якщо сторони не визначили зміст тієї чи іншої істотної умови, державний реєстратор повинен відмовити в реєстрації права оренди землі на основі такого договору оренди. Поки що державний реєстратор діє як особа, яка підраховує наявність документів, передбачених законом для реєстрації права оренди, і не аналізує їх.

- Доволі часто селяни жаліються на те, що орендарі хитрують при сплаті орендної плати. До яких хитрощів вони, зазвичай, вдаються і як від цього потерпають орендодавці?

- Чинний закон «Про оренду землі» говорить, що при укладенні договору про оренду земельної ділянки, в тому числі, й сільськогосподарського призначення, сторони самі визначають

АКТУАЛЬНЕ

форму орендної плати. І хоча розмір оренди за землю має визначатися певною сумою грошей, але її можна сплачувати як грошима, так і натурою, наприклад, сільгосппродукцією, у відробітковій формі або поєднанням усіх цих форм.

Багато селян зацікавлені отримувати орендну плату сільськогосподарською продукцією повністю чи частково, бо переважно тримають худобу, птицю, а їх треба годувати. Тому в орендних договорах вказують про своє прагнення мати натуроплату.

Однак коли підходить термін сплати орендної плати сільськогосподарською продукцією, багато недобросовісних орендарів порушують законодавство. При цьому вони використовують необізнаність селянина про існуючі товарні класифікації сільськогосподарської продукції та недостатню урегульованість у законодавстві вимог до якості сільськогосподарської продукції, яка передається як орендна плата.

Ми знаємо, що зерно є різних класів. Відповідно, і вартість зерна є різною. У договорі ціна визначається за вищим класом, а реально зерно передається нижчої якості. Фактично селянин недоотримує частину орендної плати.

Для того, щоб ці питання врегулювати, ми пропонуємо, аби Міністерство аграрної політики та продовольства розробило хоча б рекомендації щодо визначення якісного стану сільськогосподарської продукції, яка передається орендарями земель сільськогосподарського призначення селянам у якості орендної плати. Навіть якщо цей документ буде рекомендаційним, селяни матимуть більший обсяг інформації для того, аби оцінити отриману сільськогосподарську продукцію самостійно або дізнатися, де можна одержати об'єктивну її оцінку.

- Одна з найсуттєвіших проблем, яка виникає у відносинах між орендарями та селянами – власниками земельних ділянок, стосується визначення терміну оренди. Кожна сторона тлумачить його по-різному. Чому так відбувається?

- Почну з питання – на скільки передається в оренду сільськогосподарська ділянка? Відповідь проста і очевидна – на термін, який влаштовує орендаря та орендодавця. І коли вони доходять згоди у цьому питанні, то підписують договір оренди земельної ділянки. Той, хто має печатку, ще й скріплює свій підпис на документі. І все.

За чинним законодавством, договір оренди земельної ділянки сільськогосподарського призначення вважається укладеним і діє з моменту його підписання орендарем та орендодавцем. І в ньому, скажімо, записано - договір укладений на 5 років.

Проблема в тому, що ці 5 років орендарем і орендодавцем сприймаються не завжди правильно. Орендар вважає, що протягом цього періоду він має володіти правом оренди земельної ділянки сільськогосподарського призначення.

Що доволі часто робить орендар? Він бере на себе зобов'язання зареєструвати право оренди. Тобто, взяти примірник договору оренди землі, піти до Державної реєстраційної служби для реєстрації права оренди. Однак він не поспішає це робити. Насправді договір орендар може зареєструвати через рік і навіть через два після дати його підписання.

Увесь цей час орендар використовує у своїх господарських цілях землю, яка йому фактично не належить. І з того має зиск. Але що важливо – не платить орендну плату. Якщо до нього звертається селянин-орендодавець, то орендар відповідає – а за що я маю платити, якщо договір оренди ще не зареєстрований?

Друга проблема – селянин починає відлік п'ятирічного терміну з моменту підписання договору оренди, а орендар – з моменту його державної реєстрації. І тут знову з'являється нестиковка. У селянина настає момент визначення, що далі робити із земельною ділянкою – чи передавати її в оренду даному орендарю, чи іншому, чи щось інше робити, він приходить до орендаря, а той йому каже – та ні, у мене ще п'ятирічний термін договору оренди не закінчився. Бо я зареєстрував право оренди із запізненням.

Такі розбіжності доволі часто використовуються орендарями на свою користь. Звісно, від них потерпають селяни-орендодавці. І, як показує практика, їхні інтереси і в цьому питанні необхідно надійно захистити.

АКТУАЛЬНЕ

- Ви говорите про селян-орендодавців як про слабку сторону в договорі оренди. Що можна зробити для того, аби посилити їх позиції вже зараз?

- Ми з вами бачимо, що чинна державна аграрна і земельна політика базується на створенні умов для приватизації земель, на розкритті ініціатив приватного власника. І це дійсно правильний напрямок. Його треба і далі вдосконалювати. Однак така політика невиправдано скасовує деякі можливості колективних форм захисту інтересів селян – орендодавців земель.

За радянських часів такі колективні інтереси захищалися на загальних зборах членів колгоспів. Ми дійшли висновку, що подібні зібрання селян можна використовувати і для того, щоб захистити їхні права за договорами оренди земель сільськогосподарського призначення.

Де може селянин, який уперше укладає договір оренди, дізнатися, яка ж орендна плата за його земельну ділянку є справедливою? У кращому разі, він може спитати у родичів, друзів, у того ж орендаря.

Зрозуміло, що орендар даватиме консультаційну допомогу тенденційного характеру. Вона міститиме особистий інтерес. Тому ми вважаємо, що в законодавстві про оренду земель сільськогосподарського призначення потрібно передбачити загальні щорічні зібрання селян-орендодавців землі, які проживають на території певного села. На них можна обговорювати всі питання, пов'язані з орендними відносинами. В тому числі, й такі, що стосуються розміру орендної плати.

- Але ж селяни здебільшого люди інертні, такі, що побоюються радикальних змін. Відтак, потрібна ініціатива ззовні. Хто здатен її проявити?

- Ми пропонуємо покласти обов'язок організації та проведення щорічних зборів на сільських голів. Переважно це рішучі люди, налаштовані на реформи. Зрештою, вони мають дбати про захист інтересів своїх односельців, які водночас є й їхніми виборцями.

На таких загальних зборах має розроблятися спільна позиція селян-орендодавців землі. Можливо, на такі збори доцільно запрошувати й орендарів, щоб і вони мали слово. Спільна розмова піде і їм на користь.

- Хто б міг взятися за розробку Типового договору оренди земель сільськогосподарського призначення?

- Той, на кого закон покладає необхідність удосконалення законодавства. Якщо Типовий договір оренди землі розроблений Кабінетом Міністрів, то Кабінет Міністрів і має розробити Типовий договір оренди земель сільськогосподарського призначення.

Не виключена розробка таких законодавчих пропозицій й іншими учасниками з подачі суб'єктів законодавчої ініціативи. Тому ми вирішили підготувати свої пропозиції щодо змісту Типового договору оренди земель сільськогосподарського призначення.

Ці пропозиції ми плануємо передати Кабінету Міністрів, Міністерству аграрної політики та продовольства, Держземагентству з тим, щоб попередньо переконати їх у необхідності змін у законодавстві про оренду земель сільськогосподарського призначення.

Тарас ТЕРНІВСЬКИЙ,
Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

АКТУАЛЬНЕ

Знову про державні дотації, Або чого хочуть виробники і переробники молока?

В Україні часто змінюються правила державної підтримки сільгоспвиробників, зокрема, виробників молока. Яка ж модель підтримки буде найефективнішою? Яка найбільше відповідає інтересам господарств? Чи зачіпає це інтереси переробних підприємств? Про це ми говоримо з Михайлом ПАВЛИЧЕНКОМ, координатором молочних програм Міжнародної фінансової корпорації (IFC, Група Світового банку), Проект «Розвиток агрофінансування в Україні».

- У своїх попередніх публікаціях ви обґрунтували необхідність переходу на таку модель державної підтримки виробників молока, коли гроші спрямовуватимуться на розширення доступу господарств до фінансів (наприклад, на компенсацію відсотків за кредитами), тобто, на розвиток господарств. Але не всі з цим згодні. Дехто вважає, що дотування ціни на молоко якраз і дає господарству можливість акумулювати необхідні кошти на розвиток. Адже це означає отримати більше грошей за те саме молоко - от їх і можна спрямувати на техніку, концкорми, племінну худобу тощо. Хіба не так?

- Начебто, так. Але насправді ці кошти часто йдуть просто на компенсацію збитків. Давайте розглянемо це на прикладі.

Візьмемо середнє українське господарство. Припустимо, воно має рентабельність виробництва молока +6%. Керівник задоволений: прибуток є. Власник, може, хотів би й більше, але, якщо він не розбирається у тонкощах виробництва молока, то йому можна знайти 100 причин, чому це неможливо, починаючи від генетики і закінчуючи відсутністю «Ягуара». А якщо не заспокоїться і буде продовжувати тиснути на керівника, посилаючись на приклад сусідів, то тоді можна сказати: дай гроші – отримаєш кращий результат (бо не вистачає і того, і того, і того).

Часто власнику легше погодитися, ніж лізти в деталі цього справді надзвичайно складного молочного бізнесу. Врешті-решт, не кожен бізнес і не завжди дає 6% рентабельності, а тут все-таки є. Але ж це з дотаціями! Тобто, з доплатою до ціни за рахунок повернення ПДВ. Звичайно, якщо держава і завтра, і післязавтра, і через 5 років, і через 10 платитиме цю дотацію, то господарство зможе існувати (і то не гарантія, бо світ швидко змінюється, а наше господарство – ні). А якби держава раптом припинила ці виплати, то рентабельність одразу впала б з +6% приблизно до -3%.

Що таке ці -3%? Це означає, що господарство трішки не дотягнуло б до рівня беззбитковості. У більшості випадків, маючи бажання і доклавши певних зусиль, ці -3% можна перетворити спершу на 0%, а потім і на +5% і більше. Але на проведення більшості змін потрібні гроші. Тобто, ми знову повертаємося до проблеми доступу до фінансів! Без її вирішення ми не вирішимо нічого. От саме на її вирішення я і пропоную спрямувати усі наявні кошти. Тобто, я пропоную витратити кошти не на гасіння пожежі, а на досягнення в секторі системного ефекту, на підсилення його внутрішньої спроможності і конкурентоздатності.

До речі, років 5-6 тому мені до рук потрапило дослідження: проводили опитування керівників молочних господарств щодо державної підтримки. У той час 100% коштів від поверненого ПДВ спрямовували на дотування ціни. Результатами дослідження я був просто вражений: виявилось, що 60% керівників господарств вважають, що вони взагалі не отримують ніяких дотацій! З одного боку, це, начебто, можна зрозуміти: для керівника господарства важливо, скільки йому платять за кожен кілограм молока, а не з яких джерел. Але, з іншого боку, така необізнаність є небезпечною для керівника, бо вона не дозволяє йому зрозуміти реальну економіку виробництва молока, створює у нього ілюзію, що він керує стабільним конкурентоздатним господарством, а в більшості випадків це не так.

- А як, по-вашому, самі керівники господарств сприймуть те, що ви пропонуєте, тобто, відміну дотування ціни і спрямування коштів на розвиток?

- Я говорив з багатьма з них. Більше того, саму цю ідею мені один з них і підказав. І я можу сказати, що думки керівників господарств розділяться. Ті, хто не розуміє дійсного стану свого

АКТУАЛЬНЕ

господарства, не знає, який фінансовий результат від виробництва молока насправді має, не планує нічого змінювати, – ті будуть проти. Але ті, хто дбає про розвиток і використовує для цього будь-яку можливість, сприймуть ці пропозиції з радістю. І саме за останніми – майбутнє.

- Але ж новими можливостями хтось скористається, а хтось – ні. Адже господарство, яке вже провело реконструкцію, не потребує коштів на розвиток, відповідно, воно і не отримує нових пільг (наприклад, компенсації відсотків за кредитами)...

- По-перше, реконструкція – не головне. Головне – це кормова база. Тобто, кормозбиральні комбайни і корн-крекери, косарки та прес-підбирачі, навіси та силосні ями, плівка, консерванти та технологія закладки й укріття ям, насіння спеціалізованих кормових культур, збалансовані раціони тощо. Далі йде доїльне обладнання, відтворення, генетика і технологія вирощування телят, а вже потім – реконструкція приміщень (хоча часто вона не потрібна зовсім – досить капітального чи навіть поточного ремонту). А є ще ветеринарне обслуговування, програми обліку стада і багато чого іншого, що потребує коштів.

Звичайно, вказаний порядок пріоритетів є умовним. Якщо, наприклад, підлога у вашому корівнику така, що корови ламають ноги, то тоді її ремонт стане питанням №1. Але зараз важливо не це. Наводячи цей довгий перелік (а вказано лише ті речі, які безпосередньо впливають на кінцевий фінансовий результат), я хотів показати, що практично кожному господарству є що поліпшувати. А значить, йому потрібні кошти.

Але це лише «по-перше». А є ще одне, причому надзвичайно важливе, питання: про що ми взагалі говоримо? Про те, щоб якесь конкретне господарство отримало гроші, чи про вплив державних заходів на цілий сектор виробництва молока? Про ті зрушення в секторі, які є не просто необхідними, а критично важливими для виживання як вітчизняних виробників, так і переробників?

Припустимо, навіть є таке господарство, яке вже все зробило і не потребує нових інвестицій. Чудово! За таке господарство можна лише порадити! Воно ВЖЕ є конкурентоздатним! Але ж поряд з ним є багато інших господарств, які могли б і хотіли багато що змінити на краще, але не мають доступу до фінансів. Але ж саме від них (тобто, від основної маси, а не від окремих кращих господарств) залежатиме доля усього сектору в цілому. Тому саме їм ми й повинні допомогти у доступі до фінансів (звісно, якщо ми стоїмо на державницьких позиціях, а не любимо інтереси окремих груп).

- Ви згадали про переробників. А як вони сприймуть пропоновану зміну системи дотацій виробників?

- Переробники теж розділяться на дві частини. Щоб побачити, хто з них до якої потрапить, давайте спершу зрозуміємо, якими є їхні інтереси в контексті повернення ПДВ.

Від чого залежить сума коштів, яку кожен переробник спрямовує на дотування закупівельних цін (нагадаю, це та сума, яку переробник мав би сплатити до бюджету у вигляді ПДВ, але повертає господарствам, доплачуючи до ціни кожного кілограма сирого молока)? Вона залежить від двох речей: від вихідного ПДВ і від вхідного ПДВ і є фактично їх різницею. У кого з переробників ця різниця буде більшою? Звісно, у того, хто має менше вхідне ПДВ, тобто, хто менше сплатив, розраховуючись за товари та послуги. Тобто, той, хто не купує нове обладнання та технології, не будує, не розгортає мережу молокоприймальних пунктів тощо. Якщо ж узяти переробне підприємство, яке активно розвивається, то в нього різниця між вихідним і вхідним ПДВ може бути навіть від'ємною. Це означає, що воно не матиме джерела для виплати дотацій на кожен кілограм купленого молока.

З іншого боку, таке підприємство не може платити за сире молоко ціну, меншу від інших. Тому, не маючи коштів на дотації, воно буде змушене платити усі 100% ціни зі своєї власної кишені. Таким чином, його реальні витрати на закупівлю сировини будуть більшими. Ось саме це і стримує інвестиції у переробному секторі, а отже, несе загрозу для конкурентоздатності всієї галузі молокопереробки. Тож дотування ціни на сире молоко стримує розвиток не лише виробників, але й переробників молока, що загрожує втратою не лише зовнішніх, а й внутрішніх ринків. Якщо ж це станеться, сире молоко буде взагалі нікому не потрібне.

АКТУАЛЬНЕ

Водночас перехід від дотування ціни до підтримки розвитку господарств поставить усіх переробників у справді рівні умови при закупівлі молочної сировини. Тому ті переробні підприємства, які вже зараз інвестують у свій розвиток або мають намір це зробити, будуть палкими прихильниками нової моделі підтримки виробників молока.

- Отже, підсумовуючи сказане...

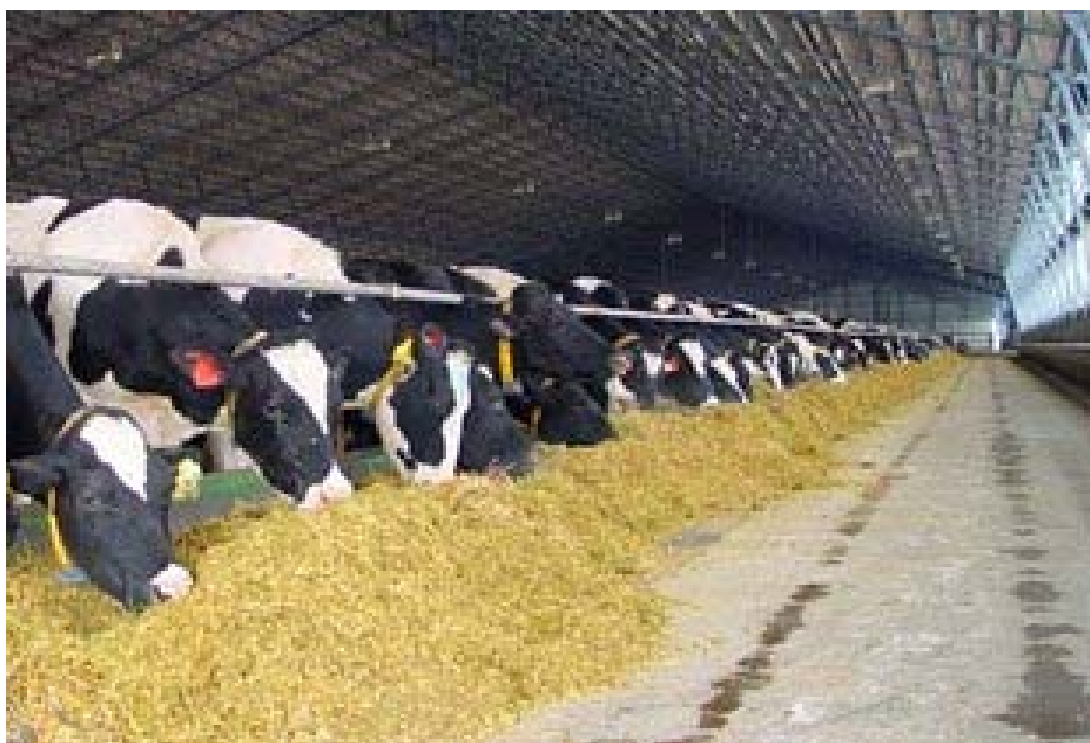
- Як ми можемо бачити із сказаного вище, пропонувану зміну моделі державної підтримки виробників молока (тобто, спрямування коштів на сприяння доступу господарств до фінансів) підтримують ті виробники й переробники, які націлені на розвиток, на збільшення своєї конкурентоздатності.

Та є й інші оператори ринку та зацікавлені сторони. Візьмемо, наприклад, постачальників техніки та обладнання, комбікормів та шроту, насіння та м'яких засобів. Усі вони зацікавлені у зазначених вище змінах, бо якщо інвестиції підуть у молочний сектор, це надасть їм можливість щось продати, отже, вони матимуть роботу. Так само зацікавлені в цьому й постачальники послуг - ветеринарних, з відтворення, з розчистки ратиць, експерти з управління та тваринництва тощо.

Є й інші учасники процесу: професійні громадські організації, наукові установи, державні органи тощо. Важливо почути й їхню думку.

Тому я хотів би запропонувати здійснити вільний обмін думками з питань державної підтримки виробників молока. Давайте проведемо відкриту дискусію на базі одного чи кількох професійних видань або Інтернет-ресурсів. Нехай висловляться всі, хто забажає. За результатами такого віртуального обговорення ми могли б провести кілька заключних круглих столів і, врешті-решт, винести на розгляд Верховної Ради зважений законопроект, який би змінював саму модель державної підтримки виробників молока, робив би її ефективною і спрямованою на збільшення конкурентоздатності нашого молочного сектору, на його підняття до європейського рівня. А це - реально.

Микола ЛУГОВИЙ,
Національний прес-клуб «Українська перспектива»

<http://s019.radikal.ru/i607/1312/8a/73a0988b9018.jpg>

АКТУАЛЬНЕ

Разрешено переводить садовые и дачные дома в жилые.

Президент Украины Петр Порошенко подписал Закон № 1673-VII О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно перевода садовых и дачных домов в жилые дома и регистрации в них места проживания

Согласно Закону, сообщает пресс-служба президента, граждане имеют право на перевод дачных и садовых домов, которые отвечают государственным строительным нормам, в жилые дома в порядке, определенном Кабинетом Министров Украины. Решение о переводе принимается соответствующими органами местного самоуправления.

Законом определено, что местом жительства физического лица является жилье, в котором он проживает постоянно или временно.

Временно, до проведения реформы административно-территориального устройства, дачные поселения и садоводческие общества в пригородных зонах учитываются за теми населенными пунктами, с которыми они связаны административно или территориально.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Щодо правового врегулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств

3 вересня 2014 року президент НАСДСУ Роман Корінець взяв участь у роботі Робочої групи Мінагрополітики з питань розвитку малих форм господарювання на селі, під головуванням заступника Міністра аграрної політики та продовольства України – керівника апарату Олександра Сеня.

На засіданні обговорювалися питання правового врегулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств шляхом внесення змін до Законів України «Про фермерські господарства», «Про особисте селянське господарство» та інших законодавчих актів.

Участь у роботі Позачергових зборів сільських і селищних голів та депутатів відповідних рад.

4 вересня 2014 року Президент НАСДСУ Роман Корінець на запрошення Всеукраїнської асоціації сільських і селищних рад (ВАССР) брав участь у роботі Позачергових зборів сільських і селищних голів та депутатів відповідних рад.

Учасники зборів обговорювали наболілі проблеми та питання, які стосуються діяльності органів місцевого самоврядування сільських і селищних громад, відродження українського села та розвитку сільських територій. Усі пропозиції регіональних відділень ВАССР були сформовані у перелік вимоги до Уряду.

Українська делегація на Форумі ФАО «Сільськогосподарські сімейні підприємства по всьому світу - бачення, виклики та перспективи»

З 8 по 14 вересня 2014 року президент НАСДСУ Роман Корінець на запрошення Федерального міністерства продовольства і сільського господарства (ФРН) взяв участь у роботі Форуму ФАО у Берліні «Сільськогосподарські сімейні підприємства по всьому світу - бачення, виклики та перспективи», присвяченого «Міжнародному року сімейних фермерських господарств 2014».

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Участь у заходах XVII сільськогосподарської виставки «Фермер України – 2014»

10 – 12 вересня 2014 року Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України брала участь у заходах XVII сільськогосподарської виставки «Фермер України – 2014», яка відбулась в Києві на території Національного Комплексу «Експоцентр України» (ВДНГ). в якості співорганізатора.

11 вересня 2014 року – Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України взяла участь у Зборах лідерів фермерського та кооперативного руху в Україні

Участь у церемонії завершення будівництва молокопереробного цеху СОК «Іванковецький Світанок»

15 вересня 2014 року представники НАСДСУ взяли участь у церемонії завершення будівництва молокопереробного цеху СОК «Іванковецький Світанок» в рамках проекту «Створення молочних ланцюжків доданої вартості», що впроваджується МБФ «Добробут громад» за підтримки проекту USAID АгроІнвест (с.Юхимівка Знам'янського р-ну Кіровоградської обл.)

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Підведення підсумків конкурсу

16 вересня 2014 року в НАСДСУ проведено розгляд заявок, поданих на конкурс, щодо проведення одноденних семінарів-тренінгів для місцевих кооперативних інструкторів та відібрано найкращі пропозиції на їх організацію й проведення у вересні-листопаді поточного року.

Критеріями відбору були:

- участь претендентів у дводенному семінарі-тренінгу для регіональних кооперативних інструкторів 23-24 липня 2014 року в Києві;
- запропонована програма забезпечує необхідний обсяг теоретичного та практичного матеріалу для підготовки тренерів;
- наявність в програмі блоку практичних тренінгів для учасників;
- бюджет заходу відповідає заявленому кошторису;
- організаційні аспекти (склад лекторів-тренерів, склад учасників, місце проведення, тощо).

За результатами розгляду визначено наступні регіони для проведення семінарів-тренінгів у вересні-листопаді 2014 р.

- 26 вересня – Херсонська область;
- 10 жовтня – Черкаська область;
- 22 жовтня – Кіровоградська область;
- 5 листопада – Івано-Франківська область.

Іншим претендентам, зацікавленим у проведенні заходу в їх регіонах, запропоновано розглянути можливість проведення заходу у грудні поточного року, та доопрацювавши програму, надіслати відповідне повідомлення на електронну адресу Асоціації: doradaukraine@gmail.com з поміткою «Конкурс кооперативних інструкторів».

Участь у навчальних курсах

19 вересня 2014 року представники НАСДСУ Марія Мінцевич та Ярослав Рибак взяли участь у навчальних курсах на тему: «Залучення зовнішнього фінансування в неприбуткових організаціях (фандрайзинг)», що проводяться за підтримки Проекту USAID АгроІнвест з метою підвищення організаційної спроможності галузевих асоціацій.

УЧАСТЬ У ФОРУМІ ФАО

Президент НАСДСУ Роман Корінець у складі української делегації став учасником на Форумі ФАО «Сільськогосподарські сімейні підприємства по всьому світу - бачення, виклики та перспективи» у Берліні, присвяченого «Міжнародному року сімейних фермерських господарств 2014».

Поїздка стала можливою завдяки підтримці проекту «Німецько-український агрополітичний діалог.» Детальніше про Форум у наступному випуску Вісника

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Знайомимось з Європейським досвідом ведення господарства

17 вересня 2014 року президент НАСДСУ Роман Корінець, віце-президент НАСДСУ Іван Паньків взяли участь у Голандському дні молока, що проходив на базі ПП "Агрофірма "Розволожжя" (с. Гайворон Володарський р-н, Київська область).

Більше 300 учасників відвідало захід організований спільно Асоціацією виробників молока, Посольством Королівства Нідерландів в Україні і агроконсалтинговою компанією «Дикун». Партнерами заходу стали такі компанії: DIFCO International BV, Trioliet, ТОВ СП «Агроінмаш», ТОВ «КУН-Україна», ТОВ «Агротехніка», Feed Lance, ТОВ «Прогресивні аграрні технології», ТОВ «ГЕА Фарм Технолоджиз Україна».

Офіційну частину відкрив заступник Міністра аграрної політики та продовольства України Андрій Дикун. Він зупинився на тих питаннях, які найбільше цікавлять виробників молока, зокрема, на проблемі, що стосується оподаткування сільгоспвиробників:

Гостей також привітав радник з питань сільського господарства посольства Королівства Нідерландів Голландії Еверт Ян Краєнбрінк. Він відмітив перспективи розвитку українського молочного сектору:

На заході також виступили представники органів державної та місцевої влади, місцевого самоврядування, сільгоспвиробників, українські та голландські фахівці, які розповіли про сучасні підходи до ведення молочарства, ознайомили з технічними новинками і останніми розробками автоматизованих програм.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Підготовка місцевих кооперативних інструкторів

26 вересня 2014 року у м. Херсоні Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України провела одноденний семінар-тренінг для місцевих кооперативних інструкторів, який проводився за підтримки проекту USAID «АгроІнвест».

Захід проводився у партнерстві з Департамент агропромислового розвитку Херсонської обласної державної адміністрації та Інститутом післядипломної освіти та дорадництва Херсонського державного аграрного університету

Учасниками семінару були фахівці департаменту агропромислового розвитку обласної державної адміністрації, представники органів місцевої влади та місцевого самоврядування, члени кооперативів, фермери та сільськогосподарські дорадники, які опікуються проблемами сільськогосподарської обслуговуючої кооперації (СОК).

В програмі навчання :

- зарубіжний досвід розвитку та надання державної підтримки СОК;
- вітчизняний досвід функціонування СОК. Обмін досвідом ;
- переваги СОК над іншими формами господарювання;
- алгоритм створення кооперативу;
- законодавство про СОК;
- фінансова діяльність кооперативу;
- забезпечення життєдіяльності СОК;
- де взяти ресурси на підтримку СОК? ;
- приклади розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації на Херсонщині;
- тренінг - робота в групах: підготовка плану створення СОК, його презентація й обговорення.

Лекційне подання матеріалу чергувалося з елементами практичних занять, супроводжувалось набором ілюстративних матеріалів.

Мета заходу: підготовка місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, підвищення професійного рівня фахівців у цій галузі.

За результатами проходження навчання слухачам видавалися сертифікати.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАСДСУ

Підвищуємо кваліфікацію дорадників і експертів-дорадників

З 29 вересня по 10 жовтня 2014 року у Києві, в Навчально-науковому інституті післядипломної освіти Національного університету біоресурсів і природокористування України проходять навчання з підвищення кваліфікації дорадників та експертів-дорадників.

Навчання проводяться відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації на 2014 рік, затвердженого Міністерством аграрної політики і продовольства України.

30 вересня перед слухачами виступив президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб Роман Корінець та провів для них лекцію на тему: «Сучасні напрямки розвитку сільськогосподарського дорадництва».

За результатами навчання слухачам будуть видаватись відповідні посвідчення.

Організатор навчання—Кафедра аграрного консалтингу та сервісу.

Довідка.

та сервісу».

Кафедра аграрного консалтингу була створена в 2001 році доктором економічних наук, професором, академіком НААН України М.Ф. Кропивко, який очолював її з 2001 по 2003 рр. З 2003 року кафедрою завідує Т.П. Кальна-Дубінюк, канд.ekon.наук, доцент. У 2004 році, в результаті об'єднання із кафедрою економіки аграрного сервісу, яку очолював з 1996 по 2004 р. П.О.Мосіюк, професор, д.е.н., було здійснено перейменування назви на кафедру «Аграрного консалтингу

Місія кафедри аграрного консалтингу та сервісу:

Здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців з дорадчої діяльності, проведення наукових досліджень з інноваційних напрямів розвитку сільськогосподарського виробництва, впровадження консалтингових систем.

Основні завдання кафедри аграрного консалтингу та сервісу:

- планування, організація і якісне забезпечення навчання;
- формування сприятливих умов для якісного оволодіння та застосування випускниками сучасних знань, спільному творчому пошуку відповідей на складні питання державотворення та суспільного розвитку;
- впровадження в навчальний процес нових форм і методів навчання, сучасних інформаційних і педагогічних технологій, тощо;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедри, постійне удосконалення їх професійної майстерності;
- підготовка та перепідготовка дорадників та експертів-дорадників;
- проведення наукових досліджень, контроль за виконанням індивідуальних планів підготовки магістрів і забезпечення якісної підготовки магістерських робіт.

ОВОЧІВНИЦТВО СЬОГОДНІ

Коли українська плодоовочева продукція облаштується на ринку ЄС?

Кілька місяців тому Європейський Союз, прагнучи підтримати Україну, відкрив для її сільськогосподарської продукції свій ринок. Цей захід планувався як тимчасовий і, швидше за все, міг нагадувати певне тестування: наскільки Європа готова сприйняти наші харчі і чи готові вітчизняні аграрії до гострої конкуренції за «найвищим ґатуном».

На жаль, це налагодження партнерських стосунків було ускладнене особливою ситуацією, пов'язаною з агресією щодо України, та міжнародними санкціями, запровадженими, в тому числі, і

до сільськогосподарської продукції. Що вдалося зробити за цей час вітчизняним виробникам плодоовочевої продукції, аби облаштувати місце на європейському ринку?

Це стало темою розмови з керівником напрямку «Розвиток ринкової інфраструктури» Проекту USAID «Агроінвест» Миколою ГРИЦЕНКОМ.

- Які перспективи на врожай плодоовочевої продукції маємо сьогодні?

- Перспективи доволі оптимістичні. Кажу так, спираючись на безпосереднє спілкування з українськими фермерами. Особливо це стосується овочевої продукції в південному регіоні. Добре вродили й баштанні культури. Тепер головне – все вчасно зібрати і знайти шляхи збуту.

- Що спричинило проблеми збуту плодоовочевої продукції?

- Наведу приклад Херсонської області: це основний виробник овочевої продукції в південному регіоні нашої країни. Він історично був зорієнтований на збут продукції до Криму та до Російської Федерації. Росія нині призупинила закупівлю української сільгосппродукції, в тому числі, й плодоовочевої. Крим також вдавався до подібних заходів, зараз постачання частково відновили, але все робиться за досить складними процедурами і не всі фермери хочуть туди їхати. Бо є навіть інформація, що ті, хто повезли продукцію на півострів, не завжди можуть привезти назад гроші, які торгували. Чи й взагалі повернути свій автотранспорт. Тому фермери досить обережно працюють із Кримом.

- Передбачалося, що втрати від ускладнення відносин з Росією та Кримом компенсуватимуться за рахунок ринку, який відкриває нам Європа. Чи сталося так, як гадалося?

- Питання досить складне. Європа дійсно відкрила нам ринок, дала економічні можливості збуту продукції. І частково Україна користується ними. В першу чергу, це поставка зернових. Практично вже вибрана квота з меду. Але для нас найбільша проблема – це збут плодоовочевої продукції.

Проблеми відчули і польські фермери, бо вони також були зорієнтовані на російський ринок, а він нині закритий для них, тож вони шукають ринки збуту в рамках Європейського Союзу. Разом з тим, ми маємо гарні приклади виходу наших фермерів з овочевою продукцією на ринки країн ЄС і Польщі, зокрема, лише завдяки гарній якості продукції та активізації в пошуку нових каналів та ринків збуту.

Але найголовніша проблема, з якою стикаються вітчизняні аграрії, – це документальне підтвердження безпечності нашої плодоовочевої продукції, тобто, сертифікація її виробництва за міжнародними системами. Щоб запровадити систему сертифікації, потрібен час на впровадження відповідних стандартів виробництва та необхідно вкласти чималі кошти, яких гостро бракує.

ОВОЧІВНИЦТВО СЬОГОДНІ

- Ви згадали ситуацію, в якій опинилися польські фермери. Однаковою мірою російські санкції торкнулися й французьких, іспанських та інших європейських фермерів.

- Так, у відповідь на санкції ЄС Росія запровадила власні. Зокрема, відмовилася від закупівлі європейської плодоовочевої продукції. Це загалом зачепило інтереси тамтешніх аграріїв, ринки перенасичені плодоовочевою продукцією, ціни знизились. Наприклад, фермери Нідерландів, які традиційно є найбільшими експортерами плодоовочевої продукції, змушені безкоштовно передавати вирощену продукцію в так званий «Харчовий банк» або просто утилізувати. Особливо негативно це позначилося на польських фермерах, садівниках, бо вони активно заповнювали цей сегмент російського ринку. Тепер Польща навіть формує гуманітарний «яблучний» вантаж, аби відправити до Калінінграду і показати свою добру волю.

- Виходить, що європейські ринки знову віддалилися від нас?

- Я б не казав так категорично. Якісна українська плодоовочева продукція користується попитом у Європі, вона збагачує тамтешній асортимент, додає смаків. Хоча, звісно, європейські фермери не зацікавлені поступатися своєю ринковою нішею. Так само важко нам конкурувати цією продукцією і на азійських ринках, де більше сонячного тепла і де вирощують власні непогані врожаї.

Сьогодні ми постачаємо свою продукцію до Білорусі, працюємо з країнами Прибалтики. Звісно, ці ринки більш вузькі, але їхніми можливостями теж треба користуватися. Зрештою, боротьба за ринки збуту – цілком нормальне явище, і я сподіваюся, що українські виробники плодоовочевої продукції зуміють уже найближчим часом заявити про себе.

- Ми помічаємо, що і внутрішній ринок плодоовочевої продукції виглядає не так, як у минулі роки. Нема великого асортименту. Чи це пов'язано з тим, що відповідна продукція не надходить цього року з Криму?

- Якщо згадувати кримську плодоовочеву продукцію, яку ми не отримуємо, то йдеться, насамперед, про виноград. Все решта не мало помітного впливу на наш ринок.

- Але ж так само були і персики, і дині, і червона ялтинська цибуля. Їх нині значно поменшало.

- Сьогодні можна спостерігати тенденцію, що українські супермаркети почали активніше брати фермерську продукцію, укладати договори на її системне постачання. Вони теж вимагають від фермерів сертифікувати їхню продукцію. І трапляється, навіть самі допомагають у цьому, бо зацікавлені в цій продукції.

У зв'язку із стагнацією ринків збуту, їх зміною постало питання диверсифікації виробництва. Іншим стає асортимент продукції, він розширюється. Приміром, у тих же мережових магазинах уже частіше можна побачити вітчизняну «зелену продукцію» – різноманітні салати, приправи тощо. Покупці виявляють до них інтерес, відповідно, збільшилася й пропозиція.

Природні умови дозволяють Україні вирощувати ту плодоовочеву продукцію, що користується попитом, але раніше завозилася з інших регіонів, які тепер зупинили це постачання.

- Як допомогти тим сільгоспвиробникам, які з об'єктивних причин втратили ринки збуту своєї продукції?

- На жаль, наразі цим професійно мало хто займається. Обласним, районним департаментам агропромислового розвитку не до цього, нині вони переймаються іншими проблемами.

Щоправда, в окремих регіонах є консультаційні служби. Також активізували роботу регіональні інститути агропромислового виробництва. Сьогодні вони проводять семінари, навчання із фермерами, пропонують їм альтернативні напрями діяльності, в першу чергу, орієнтують їх на виробництво ягідної продукції. Вона більш трудомістка, але тут можна отримати більший зиск з одиниці площі в порівнянні з овочевими культурами. Це, до речі, один із елементів диверсифікації виробництва, насамперед, малоземельних фермерів.

ОВОЧІВНИЦТВО СЬОГОДНІ

- Але чи запитана сьогодні на ринках ягідна продукція?

- Розумієте, сьогодні відбуваються справді складні процеси, пов'язані з політичними рішеннями, з політичним тиском. Скажімо, сьогодні ринок консервованих продуктів теж перебуває в стагнації. У попередні роки багато консервованих овочів та фруктів йшло до Росії. Тепер закупівля перекрита. Але ж нашими виробниками були інвестовані чималі кошти в цехи для консервації, заморозки продуктів. Треба думати, куди зорієнтувати ще й цю продукцію, не лише свіжу.

Фермери, з якими довелося спілкуватися, в першу чергу, орієнтуються на країни Прибалтики. Вже укладаються попередні договори, ці країни потребують нашу продукцію. І, підтримуючи Україну, вони навіть люблять нашу продукцію на інших ринках.

Ми не маємо зациклюватися на труднощах сьогоднішнього дня. У будь-якому разі, маємо дбати про день прийдешній, розвиватися, шукати нових партнерів.

- Тривалий час Проект «АгроІнвест» докладав чимало зусиль для налагодження організації збуту сільгосппродукції. Йдеться про створення торговельних майданчиків для оптових ринків. Наскільки це питання є актуальним з огляду на ситуацію, що склалася?

- Напрацювання, що були зроблені «АгроІнвестом», нині дають позитивні результати. Ми активно працювали в регіонах. Скажімо, на півдні сприяли створенню фермерських ринків, тепер вони є активними майданчиками. Цьогоріч ми пішли далі: почали надавати допомогу фермерам у налагодженні зв'язків із оптовими ринками. Зокрема, досить активно залучаємо фермерів до співпраці з оптовим ринком сільськогосподарської продукції «Шувар» у Львові, який має інструменти, має фахівців, має досвід експорту плодоовочевої продукції, представництва на європейських оптових ринках та широку мережу збуту в Україні.

Ми організували декілька навчальних поїздок груп фермерів з Херсонської, Запорізької областей, зараз готуються групи з Дніпропетровської, Одеської та Чернігівської областей на цей ринок для вивчення досвіду та встановлення прямих контактів. І навіть під час навчальних поїздок ними були укладені попередні угоди з ринком на дистанційну торгівлю. Це на сьогодні для наших фермерів нова форма збуту продукції, коли фермер відправляє машину з продукцією і може дистанційно відслідковувати та коригувати її збут торговими агентами ринку «Шувар», які мають досвід чи то просувати її на Захід, чи сприяти у збуті в західних регіонах України.

Ми вбачали своє завдання в тому, аби навчити фермерів готувати партії продукції, фасувати її, пакувати і рухати далі, за межі України. Сьогодні за допомогою фахівців така робота активно здійснюється.

- Відомо, що окремим фермерам чи селянам вийти із своєю продукцією на організований ринок складно. Як можна вирішити цю проблему?

- Сьогодні дрібні виробники – особисті селянські господарства самотужки не можуть вийти на ринки збуту, в тому числі, й на внутрішні, бо не можуть сертифікувати свою продукцію. Але можуть це зробити через механізм об'єднання в сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, вироблення загальних правил вирощування продукції, її пакування, фасування.

Маємо приклад, коли за підтримки Проекту «АгроІнвест» в одному із сіл Херсонської області більше сотні особистих селянських господарств, які спеціалізуються на вирощуванні баштанних культур, об'єдналися в сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, запровадили однакову технологію вирощування, створили невеликий логістичний пункт охолодження та передпродажної підготовки продукції. І, як результат, зуміли вийти на експорт своєї продукції до країн ЄС. У такий спосіб уже в цьому сезоні поставили близько 800 тонн динь. Попри те, що дині постачають Італія, Франція, інші країни, наша продукція виявилася запитаною. Такий досвід треба обов'язково враховувати та поширювати.

ОВОЧІВНИЦТВО СЬОГОДНІ

Цього року ми теж провели серію семінарів для дрібних виробників щодо впровадження основ системи НАССР з управління безпечністю харчової продукції. Європейські, світові виробники сільськогосподарської продукції її беззастережно дотримуються. І якщо ми хочемо долучитися до них, теж маємо сповідувати ці принципи.

- Які організаційні, структурні, правові заходи треба вжити, аби опанувати зовнішні ринки та зміцнитися на внутрішніх?

- Треба зважити, що левову частку плодоовочевої продукції в Україні виробляють дрібні виробники - особисті селянські господарства, які фактично не мають жодного юридичного статусу. Тому основне завдання – організаційно сприяти їх згуртуванню в об'єднання виробників продукції на кшталт європейських для спільної роботи, прогнозування та планування виробництва, асортименту продукції, її обсягів, а також пошуку ринків.

У рамках таких об'єднань можна дбати про навчання виробників, їх консультування, про диверсифікацію їхнього виробництва. І найголовніше – про сертифікацію продукції. Йдеться про впровадження міжнародної системи сертифікації і виробництва сільськогосподарської продукції Global GAP, яка ґрунтується на вимогах НАССР. Без цього ми на жодні ринки системно не вийдемо.

Якщо ми дбаємо про розвиток галузі плодоовочівництва, то маємо зміцнювати й позиції на внутрішньому ринку. Останнім часом в Україні призупинено розвиток системи інфраструктури аграрного ринку, системи оптових ринків – регіональних, місцевих, фермерських. Будуються лише ті ринки, які були започатковані й супроводжуються Проектом «АгроІнвест», та й то є проблеми із залученням інвестицій до цих проектів.

На нашу думку, комплексне вирішення питання розвитку системи інфраструктури аграрного ринку є запорукою розвитку аграрного сектора в Україні. Більш активною має бути й підтримка з боку держави, уряд повинен всерйоз дбати про розвиток цієї інфраструктури, сприяти залученню інвестицій.

За сприяння «АгроІнвесту» розроблене техніко-економічне обґрунтування проекту «Зелені ринки – створення мережі регіональних оптових продовольчих ринків». Його реалізація дозволить комплексно вирішити проблему збуту сільськогосподарської продукції по всій країні.

Сьогодні підготовлений проект закону щодо системного підходу до розбудови інфраструктури аграрного ринку. Його ухвалення сприятиме запровадженню європейських принципів роботи української галузі плодоовочівництва і всього сільського господарства. Сподіваюся, що ухвалення цього закону не забариться, адже це дасть значний поштовх для розвитку однієї з ключових галузей економіки України.

Тарас ТЕРНІВСЬКИЙ,
Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

СІМЕЙНІ ФЕРМИ В УКРАЇНІ

Сімейні ферми як об'єктивна необхідність

Рік 2014-й був оголошений Міжнародним роком сімейних фермерських господарств. Як реагує на цю ініціативу «годувальниця Європи» Україна?

Хвиля сімейного фермерства докотилася й до України. Ще 2012 року тодішній аграрний міністр заявляв, що «... уряд за дорученням Президента продовжує переорієнтовувати бюджетні програми на підтримку одноосібників. Так, бюджет на 2013 рік буде спрямований на розбудову кооперативів, створення сімейних ферм і залучення селянина з його потенціалом, досвідом, земельними ресурсами до валового виробництва сільськогосподарської продукції. Для нас дуже важливо, щоб розвивався середній клас, тобто одноосібники та сімейні ферми». Та де той уряд, президент і сам міністр?

Навесні 2014 року в Мінагрополітики обіцяють усі сили зібрати на підтримку малих і середніх форм агровиробництва. «Ми посилимо стратегічні й тактичні кроки щодо створення рамкових умов для їх швидкої інтеграції в організований ринок і пришвидшеного розвитку. Навіть більш високими темпами, ніж це сьогодні демонструє великотоварне виробництво. Малі, зокрема сімейні господарства... повинні отримувати підтримку та сприяння з боку держави та суспільства», — заявляв уже теперішній аграрний міністр Ігор Швайка. Навіть стверджував, що міністерство завершує роботу щодо законодавчого закріплення сімейного фермерства як окремого суб'єкта реєстрації та господарювання зі статусом юридичної особи з відповідними фіскальними преференціями.

Минає кілька місяців, і 22 липня 2014 року в Міністерстві аграрної політики та продовольства проходить перше засідання новоутвореної робочої групи з питань розвитку малих форм господарювання на селі. До порядку денного включено три питання:

Пропозиції щодо правового врегулювання створення, діяльності та державної підтримки сімейних фермерських господарств.

Пропозиції щодо спрощення процедури отримання документів дозвільного характеру малими формами господарювання на селі.

Про проблеми створення та діяльності малих форм господарювання на селі та пропозиції щодо їх вирішення.

Говорили-слухали й вирішили: зважаючи на те, що особисті селянські господарства є найчисленнішими представниками сімейного типу господарювання в аграрному секторі економіки України та фактично вже працюють як сімейні фермерські господарства, **виникла об'єктивна необхідність** забезпечити створення правових (а навесні **вже завершували роботу**), економічних і соціальних передумов їх трансформації в сімейні фермерські господарства з набуттям статусу юридичної особи — виробника сільськогосподарської продукції, забезпечення їм повноцінної участі в аграрному ринку та посилення соціального захисту членів таких господарств, стимулювання створення на їх основі життєздатної системи сільськогосподарської обслуговуючої кооперації та подальшого забезпечення комплексного розвитку малих форм господарювання в сільській місцевості.

Якщо перекласти це з мови бюрократичної на «людську», то отримаємо таке: пора якось «узаконити» сімейне фермерство та підтримати його не лише на словах, бо виникла ота сама об'єктивна необхідність.

ОСГ: поманили та й забули

Насправді ота сама «об'єктивна необхідність» виникла вже давно. І знають про неї політики і чиновники також давно. Навіть була спроба знайти рішення для отієї самої необхідності через Закон України «Про особисте селянське господарство». Закон депутати ухвалили й навіть дозволили приєднати земельний пай до цього господарства: «газдуй, чоловіче, розростайся! І державну підтримку обіцяли таким господарствам за рахунок державного та місцевих бюджетів. А ще обіцяли допомогти організувати в сільській місцевості кредитні спілки, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи. Обіцяли допомогти різними послугами, сортовим насінням, садивним

СІМЕЙНІ ФЕРМИ В УКРАЇНІ

матеріалом, племінною та продуктивною худобою, гібридами та кросами птиці, сільськогосподарською технікою й обладнанням... А ще доступними кредитними ресурсами для будівництва житла, господарських будівель і споруд, придбання сільгосптехніки й обладнання. А ще — в організації в сільській місцевості фахової підготовки та перепідготовки членів особистого селянського господарства. А потім обіцяли забезпечити кожного ОСГешника дорадчими послугами...

Поманили владці селян перспективою, та й забули про обіцяне. Мабуть, не читали знамениту комедію Івана Карпенка-Карого «Сто тисяч». Бо якби читали, то пам'ятали б слова селянина Савки: «Ну, а що ж його робить, коли грошей треба день у день!» Ну потребує земля отих самих «ресурсів». І це теж об'єктивна необхідність!

Сімейне фермерство у світі

У світі вже давно зрозуміли роль і значення сім'ї (звісно, ми не кажемо про ту Сім'ю, від якої намагаємося нині позбутися всім миром) у сільському господарстві: із понад 570 мільйонів ферм понад 500 мільйонів належать саме сім'ям. На сімейні ферми припадає не менше як 56% виробленої сільгосппродукції. Такі господарства обробляють значну частку сільгоспземель у світі: 83% — у Північній і Центральній Америці, 68% — у Європі, 85% — в Азії, 62% — в Африці. І тільки у Південній Америці ця частка становить 18%. Чи не тому цю частину світу називають зосередженням усіляких протиріч у всіх сферах життя суспільства.

Сімейні фермерські господарства досягають високого рівня продуктивності на оброблюваній ними землі. Наприклад, за інформацією FAO, у Бразилії сімейні фермерські господарства обробляють менше ніж 25% усіх сільськогосподарських земель, але до того ж виробляють близько 40% основних сільгоспкультур. У США сімейні фермерські господарства обробляють 78% сільгоспугідь країни, виробляючи 84% усієї сільгосппродукції на суму 230 млрд доларів.

Визначення поняття

За визначенням FAO, сімейне фермерське господарство — це спосіб організації сільськогосподарського, лісового, рибного, пасовищного й аквакультурного виробництва, здійснюваний і керований сім'єю та зіптертий переважно на працю членів сім'ї, як жінок, так і чоловіків. Сімейне фермерське господарство включає в себе всі види сімейної сільськогосподарської діяльності й охоплює також діяльність із розвитку місцевості.

Ян Дуе ван дер Плюг із Вагенінгенського університету виділяє 10 особливостей сімейного фермерського господарства, а саме:

- Рідний дім для родини;
- Забезпечує родину прибутками і їжею;
- Зв'язок родина — господарство;
- Надає основні трудові ресурси;
- Місце навчання й успадкування знань;
- Забезпечує зв'язок між минулим, теперішнім і майбутнім;
- Активний учасник сільської економіки;
- Береже місцеву культуру;
- Є частиною середовища та селянської громади;
- Контролює власні основні ресурси.

Таким чином, сімейні фермерські господарства є чи не головним фактором сталого розвитку сільської місцевості, адже саме вони зберігають традиційні види виробництва, традиційну культуру, сприяють збереженню сільськогосподарського біорізноманіття та раціональному використанню природних ресурсів і, водночас, є важливим фактором сільської економіки.

Запитання без відповіді

Важко сказати однозначно, чому українська влада так довго фактично ігнорує сімейне фермерство, не бачить його суб'єктом соціально-економічних відносин на селі. І згадує тільки напередодні виборів.

СІМЕЙНІ ФЕРМИ В УКРАЇНІ

Колись мій знайомий пояснював цей феномен так: «Ти розумієш, зібрати чиновнику відкати з десятків, сотень тисяч власників невеликих ферм набагато складніше, ніж із декількох великих компаній. Мороки багато, та й приховати процес майже неможливо».

Може щось у тому й було правдою... «Проте ми втрачаємо можливості й досі пасемо задніх. Чому? Тому що на відміну від нас країни Центральної та Східної Європи будують економіку вільної конкуренції, нових ідей, ділової ініціативи, наполегливої праці та постійного самовдосконалення», — так ще донедавна вважав кандидат у Президенти Петро Порошенко.

І насправді, «так жити не можна!»

Сімейна ферма — це вигідно

У Міжнародному благодійному фонді «Добробут громад» (донедавна — Міжнародна благодійна фундація «Хайфер Проджект Інтернешнл») переконують в економічній доцільності сімейної ферми просто:

- родина, яка утримує 1 корову, не одержує чистого прибутку з реалізації молока взагалі;
- 2 корови — близько 300 гривень на місяць чистого прибутку;
- 5 корів — близько 550 гривень на місяць чистого прибутку;
- сімейна ферма з 10 коровами — близько 850 гривень на місяць чистого прибутку.

Це якщо тільки здавати молоко — без переробки.

А якщо сімейні ферми допомогти об'єднати в сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, якщо допомогти кооперативам створити власні переробні та збутові кооперативні підприємства, то сімейне фермерство стане ще більш привабливим. Особливо для молоді. І це чи не найважливіше й найважче завдання. Бо молодь — це перспектива для нашого села. А поки що тут мало оптимізму.

До сімейних ферм — через «Добробут громад»

Правильно було б написати: «До добробуту громад — через сімейні ферми». Однак мова про інше — про Міжнародний благодійний фонд «Добробут громад». Уже 20 років ця організація знаходить ресурси для підтримки селянських господарств: купує та роздає телиць селянським родинам, допомагає їм об'єднуватися в кооперативи, кооперативні об'єднання, будувати кооперативні молокопереробні заводи... А ще вкладає величезні ресурси у навчання сільських господарів, кооператорів, фермерів. І залучає до цієї справи широке коло партнерів: дорадчі служби, проекти міжнародної технічної допомоги, міжнародні організації та фонди, заклади освіти, науки. І навіть владу вдається зробити партнером.

І щедро ділиться досвідом, керуючись принципом: ми змогли — і ви зможете, адже все просто: треба тільки захотіти. І треба ще допомогти на старті.

Імперативи академіка Маліка

Академік Микола Малік вважає надзвичайно важливим завданням активізацію селянства в частині його участі в сільськогосподарському виробництві. Проте це неможливо зробити без участі влади. Бо тільки влада може сформувати бачення системи в аграрній сфері на перспективу й окреслити кроки реформування в найближчі роки. Поки що такого бачення немає. Тому й схему конкретних дій вибудувати важко.

Дуже важко. Хоча б тому, що держава то за обіг земель сільськогосподарського призначення (правда, вже 10 років «за»), то за його заборону (слово «мораторій» в Україні в іншому значенні майже не вживається). Варто вже завершити наші земельні «шарахання». Земельна реформа повинна забезпечити варіантність у можливостях для власників землі, як вчинити — чи працювати з вигодою самому, чи спільно з ріднею, сусідами по селу, чи віддати в оренду іншому, чи продати й шукати своє покликання в іншій сфері.

Кажучи про багатокладність аграрної економіки, ми повинні пам'ятати існування парадигми: чим більший розмір виробництва, тим краща його економічна конкурентоздатність, але гірша соціальна місія, тоді як малим складно конкурувати на рівних, але вони зберігають кращу зайнятість селян.

Саме тому слід державі подбати про розвиток малого та середнього підприємництва, формування товарного сімейного виробництва.

СІМЕЙНІ ФЕРМИ В УКРАЇНІ

Чи стануть ці ключові імперативи від академіка Маліка частиною державної політики вже найближчим часом? Скоріше за все, що ні. Бо війна. Бо порожня казна.

То може не варто й нічого сьогодні робити «на державному рівні»? Якось воно буде.

Французький романіст Анатоль Франс писав: «Майбутнє — у сьогодні, але майбутнє — і в минулому. Це ми створюємо його. Якщо воно погане, у цьому наша провина». У тому, що ми «латифундизуємося» за зразком поганих часів Південної Америки, є тільки наша провина. Проте ми можемо все змінити сьогодні. Запланувати інше майбутнє. Адже, хто планує майбутнє, той планує його на свою користь.

Правда, у нас, окрім війни, ще й знову вибори, новий уряд, нові політики, нові віяння...

Місце у правовій системі

Хоча в аграрному міністерстві вже повідомили, що завершують роботу над законодавчим закріплення статусу сімейних фермерських господарств, насправді ж робота тільки починається. Сьогодні такого поняття не існує в українському законодавстві. Є фермерське господарство, яке колись й задумувалося як сімейне (усе тече, усе змінюється). Є відповідний закон. Є також фермери, що не хочуть повертатися до витоків, тобто, змінювати засади свого нинішнього господарювання. Чому? Тема окремої та довгої розмови.

Є особисті селянські господарства. А що їм обіцяли, нами сказано.

А де місце правовій системі сімейних фермерських господарств? Експерти пропонують вважати їх особливою формою фермерського господарства. Ось головні риси такої форми. Сімейне фермерське господарство може бути організоване із створенням або без створення юридичної особи, на земельних ділянках, наданих його членам для ведення особистого селянського та/або фермерського господарства та/або орендованих відповідно до закону, громадянами України — членами однієї сім'ї, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права й обов'язки, відповідно до статті 3 Сімейного кодексу України.

Таке господарство у своїй діяльності застосовує виключно працю членів однієї сім'ї й управляється членами цієї сім'ї. А для виконання сезонних й окремих робіт, які потребують спеціальних знань чи навичок і безпосередньо пов'язані з основною діяльністю, сімейне фермерське господарство має право залучати необхідних фахівців і сезонних працівників на договірних засадах.

На думку експертів, сімейні фермерські господарства не повинні потонути в бюрократичних процедурах, тому їм слід дати можливість створення та діяльності без створення юридичної особи.

Сімейне фермерське господарство без створення юридичної особи може створюватися й працювати на основі договору про створення сімейного фермерського господарства, який є формою договору про спільну діяльність, передбаченого Цивільним кодексом України. Учасники договору обирають голову господарства, який представляє його в статусі фізичної особи — підприємця — голови сімейного фермерського господарства. Остання новація потребуватиме запровадження такого статусу в законодавстві.

Сімейне фермерське господарство без створення юридичної особи буде вести спрощену систему обліку та звітності, установлені законодавством для фізичних осіб — підприємців відповідно до обраної системи оподаткування. Таке господарство пропонується визнати виробником сільгосппродукції (сільськогосподарським товаровиробником) і надати можливість обирати спеціальний режим оподаткування й бути платником фіксованого сільськогосподарського податку відповідно до норм Податкового кодексу України.

Таким чином, передбачається підвищити конкурентоспроможність таких господарств, надати їм стимули для добровільного залучення до організованого ринку. Усі ці правові новели пропонується внести як зміни та доповнення до Закону України «Про фермерське господарство». Звичайно, це не догма, це тільки початок шляху. Можуть бути інші думки. Тільки той, хто нічого не робить — не помиляється. Однак з оцією «об'єктивною необхідністю» щось треба робити!

СІМЕЙНІ ФЕРМИ В УКРАЇНІ

Нова заманка чи реальність?

Отже, щоб сімейне фермерське господарство «відбулося», є чимало важливих обов'язковостей (імперативів). Додамо ще кілька.

Сьогодні сільськогосподарськими товаровиробниками (із відповідними наслідками) можуть бути тільки підприємства. Скільки б ви картоплі не виробляли, але якщо ви не юридична особа, то ви й не сільгоспвиробник. Отака дискримінація. Тому постає завдання впровадження поняття «фізична особа — підприємець — голова сімейного фермерського господарства» з усіма наслідками — належність до груп платників податків, установлення податкових ставок тощо.

Сімейні фермерські господарства мають стати повноправним учасником державних і місцевих програм. А законодавством можуть бути встановлені особливі пріоритетні їхньої форми підтримки. І якщо ми ведемо мову про наближення української аграрної політики до європейської, заходи підтримки мають бути адекватними до відповідних заходів підтримки ЄС. Звісно, у рамках наявних бюджетних обмежень важко запропонувати такі заходи, але без них не буде таких господарств. Повториться історія з ОСГ. Або селяни просто проігнорують «тему», якщо мотивація буде недостатньою.

Тому сьогодні це, скоріше за все, робота на перспективу. Не таку вже й далеку, але перспективу. Можливо, варто відпрацювати модель у декількох господарствах (й у декількох районах) через проекти міжнародної допомоги вже сьогодні, замінюючи на короткий період бюджетну підтримку проектною...

Роман Корінець, президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
журнал The Ukrainian Farmer, вересень 2014 року

<http://www.agrotimes.net/journals>

Усі права захищені.

Використання інформації дозволяється тільки після отримання письмової згоди від видавничого дому «АГП Медіа».

https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTUP-Rt_IJkHBCA3SikTITngfl9JMt1VCfUjH57mvmxoEK1wxedQ

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

КОЛОНКА З ПРОДОВЖЕННЯМ
(Початок у Віснику "Поради від Доради" №17)

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ КООПЕ- РАЦІЮ»

ЗАКОН УКРАЇНИ Про сільськогосподарську кооперацію

Розділ V ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ПАЙ

Стаття 16. Процедура повернення пайового внеску у вигляді земельної ділянки члену кооперативу

1. У разі виходу, виключення з кооперативу чи ліквідації кооперативу фізична чи юридична особа, яка внесла свій майновий пай у кооператив у формі земельної ділянки, отримує свій майновий пай виключно у формі земельної ділянки, тобто в натурі (на місцевості).⁹⁵ У разі ліквідації кооперативу майновий пай у формі земельної ділянки не може бути використаний для виплати заробітної плати працівникам, виконання зобов'язань перед бюджетом, банками та іншими кредиторами.

Право власності громадян на землю гарантується Конституцією України (ст. 14). За своїм змістом воно є найбільш повним правом на землю, яке включає право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками (ст. 78 Земельного кодексу України).

Єдиною організаційно-правовою формою підприємств, що забезпечували повернення земельної ділянки у випадках припинення членства є сільськогосподарські кооперативи⁹⁶. Але, якщо відповідно до положення пункту 1 статті 14 цього Закону, виробничий кооператив набуде права власності на земельну ділянку шляхом внесення її до пайового фонду і як і потім відчужить її на користь третьої особи, то стане неможливим повернення такої земельної ділянки члену кооперативу. (дивись застереження у коментарі до статті 14 цього Закону).

Слід звернути увагу на те, що навіть при ліквідації кооперативу земельна ділянка не може бути використана для виконання зобов'язань перед кредиторами, а також перед державою.

⁹⁵ Пай члена кооперативу є персоніфікованим і поворотним внеском. При внесенні майна до господарського товариства особа стає власником абстрактного вкладу, який при виході повертається в тій формі, яку визначили загальні збори. Разом з тим, при внесенні майна до пайового фонду кооперативу, член кооперативу має право на повернення саме того майна, яке було внесене до пайового фонду. І не дивлячись на те, що право власності переходить до кооперативу, член кооперативу має право вимагати повернення переданого майна.

Крім того, Закон України «Про кооперацію» при визначенні поняття пай окремо серед майна виділяє земельну ділянку. Це не є випадковим. У статті 21 цього Закону встановлено, що "у разі виходу або виключення з кооперативу, фізична або юридична особа має право на одержання своєї загальної частки натурою, грошми або (за бажанням) цінними паперами відповідно до їх вартості на момент виходу, а земельної ділянки - в натурі".

Тим не менш, таке право особи на повернення земельної ділянки в натурі не забезпечується ні заборонами кооперативу відчужувати земельні ділянки, ні відповідальністю за неповернення земельної ділянки в натурі.

Якщо розглядати право особи на отримання внесеної земельної ділянки до пайового фонду як безумовне право, то перехід права власності від члена кооперативу до самого кооперативу є тимчасовим і неабсолютним. Право кооперативу на земельну ділянку обмежено в часі моментом виходу (виключення) члена кооперативу і пред'явлення останнім вимоги.

⁹⁶ Положення пункту 1 статті 14 цього Закону можуть зруйнувати це твердження. Дивись коментар до цієї норми.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Гарантування права на повернення земельної ділянки в натурі “робить кооперативну форму виробництва найбільш зручною та прибутковою в порівнянні з іншими видами комерційних організацій на селі”⁹⁷, адже вона не позбавляє селянина можливості самому господарювати на землі⁹⁸.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Вперше цей закон опубліковано у офіційному органі Верховної Ради України «Голос України» (18 січня 2013 року № 11).

2. Кооперативи та кооперативні об'єднання, утворені до набрання чинності цим Законом, зобов'язані протягом року з дня набрання чинності цим Законом привести свої статuti у відповідність із цим Законом.

Необхідність змін у статутах кооперативів пов'язана із новелами цього Закону. Наприклад, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи з прийняттям цього Закону не можуть надавати послуги не членам кооперативу, що повинно знайти своє відображення у статутах таких кооперативів.

Термін приведення статутів кооперативів у відповідність із цим Законом спливає 19 січня 2014 року.

Будь-яка норма закону, яка приписує виконання певних дій, має містити й відповідні наслідки за її невиконання, інакше порушення не потягне за собою належну реакцію з боку держави. Законодавство про кооперацію таких санкцій не містить.

Згідно ст.110 Цивільного кодексу України юридична особа ліквідується за рішенням суду про визнання судом недійсною державної реєстрації юридичної особи через допущені при її створенні порушення, які не можна усунути, а також в інших випадках, встановлених законом.

Відповідно до статті 29 Закону України «Про кооперацію» кооператив ліквідується:

- за рішенням загальних зборів членів кооперативу або зборів уповноважених;
- за рішенням суду.

За неспричинення статуту у відповідність до вимог Закону, сільськогосподарський обслуговуючий кооператив може не тільки втратити ознаку неприбутковості, а й бути ліквідований, але тільки за рішенням суду.

3. До приведення статутів у відповідність із цим Законом кооперативи та кооперативні об'єднання керуються положеннями діючих статутів у частині, що не суперечить цьому Закону.

Якщо норма статуту кооперативу суперечить цьому Закону, то кооперативи мають керуватись діючими статутами лише у частині, що не суперечить цьому Закону

⁹⁷ Галиновская Е.А., Минина Е.Л., Панкратов И.Ф. Комментарий к Федеральному Закону «О сельскохозяйственной кооперации». – М.: ИНФРА М - Норма, 1997. – С. 61.

⁹⁸ Для порівняння – вихід з акціонерного товариства можливий тільки шляхом відчуження акціонером належних йому акцій. У кращому разі акціонеру “повернуть лише вартість його акцій, які, як цінні папери, мають властивість знецінюватись» (Див.: Вівчаренко О.А. Право власності на землю в Україні (актуальні проблеми) / Ред. В.Л. Мунтян. – І.-Франківськ, 1998. – С.130.). При виході учасника з товариства з обмеженою відповідальністю йому виплачується вартість частини майна товариства, пропорційна його частці у статутному фонді. На вимогу учасника та за згодою товариства вклад може бути повернуто повністю або частково в натуральній формі (ч. 1 ст. 54 Закону України “Про господарські товариства”).

Таким чином, приймаючи участь у формуванні Статутного фонду господарських товариств шляхом внесення до нього земельної ділянки, селянин ризикує втратити її, адже законодавство не гарантує учаснику, який виходить (або якого виключають) із складу такої юридичної особи, її повернення (за виключенням земельних ділянок сільськогосподарського призначення, обіг яких є обмежений законом та які не можуть вноситися до статутного капіталу господарського товариства).

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

4. До приведення законодавства у відповідність із цим Законом акти законодавства застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Якщо норма актів законодавства суперечить цьому Закону, то слід керуватись ними лише у частині, що не суперечить цьому Закону.

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у частині першій статті 86 Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356) слова «споживчі кооперативи» замінити словами «кооперативи, крім виробничих»;

Цими змінами кооперативи віднесені до непідприємницьких товариств⁹⁹:

Непідприємницькі товариства (кооперативи, крім виробничих, об'єднання громадян тощо) та установи можуть поряд зі своєю основною діяльністю здійснювати підприємницьку діяльність, якщо інше не встановлено законом і якщо ця діяльність відповідає меті, для якої вони були створені, та сприяє її досягненню.

2) у Законі України «Про кооперацію» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 5, ст. 35):

у статті 2:

абзаци одинадцятий і дванадцятий викласти в такій редакції:

«цільовий внесок – грошовий чи інший майновий внесок члена кооперативу, що вноситься понад пай до спеціального фонду кооперативу для забезпечення виконання конкретних завдань кооперативу;

Цими змінами уточнено, що цільовий внесок вноситься для забезпечення виконання конкретних цілей діяльності кооперативу, а не просто статутної діяльності, як це було раніше записано.

пайовий фонд – фонд, що формується з пайових внесків членів кооперативу і є одним із джерел формування майна кооперативу, розмір якого може змінюватися»;

Цими змінами визначено, що пайовий фонд формується не тільки при створенні кооперативу, а протягом всієї його діяльності і він може змінюватися.

статтю 5 доповнити частиною другою такого змісту:

«Особливості функціонування сільськогосподарської кооперації визначаються Законом України «Про сільськогосподарську кооперацію»;

Цими змінами підкреслено, що сільськогосподарська кооперація є частиною загальної кооперативної системи, але при цьому має певні особливості, що регулюються окремим Законом.

друге речення частини другої статті 6 після слів «кооперативи можуть бути» доповнити словом «сільськогосподарськими»;

Цими змінами закріплено де-юре напрям діяльності кооперативів, що існував де-факто:

За напрямами діяльності кооперативи можуть бути сільськогосподарськими, житлово-будівельними, садово-городніми, гаражними, торговельно-закупівельними, транспортними, освітніми, туристичними, медичними тощо.

⁹⁹ Непідприємницькими товариствами є товариства, які не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками.

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

частину першу статті 26 доповнити реченням такого змісту: «Ця норма не поширюється на сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи»;

Цими змінами встановлено, що кооперативні виплати для сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів мають інше трактування:

Кооперативні виплати — частина доходу, що розподіляється за результатами фінансового року між членами кооперативу пропорційно їх участі в господарській діяльності кооперативу у порядку, визначеному рішенням вищого органу управління кооперативу. Ця норма не розповсюджується на сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи.

частину сьому статті 29 після слів «(кооперативним організаціям)» доповнити словами «або зараховується до доходу бюджету»;

Цими змінами встановлено, що майно неподільного фонду при ліквідації кооперативу може бути зараховано до доходу бюджету:

Майно неподільного фонду не підлягає поділу між його членами і передається за рішенням ліквідаційної комісії іншій (іншим) кооперативній організації (кооперативним організаціям) або зараховано до доходу бюджету. При цьому у рішенні повинні бути визначені напрями використання зазначеного майна.

3) у Законі України «Про сільськогосподарський перепис» (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 9, ст. 115):

в абзаці другому статті 1 слова «сільськогосподарську худобу і птицю» замінити словами «сільськогосподарських тварин»;

Цими змінами запроваджено більш широке поняття – «сільськогосподарські тварини»: *виробники сільськогосподарської продукції – юридичні особи всіх організаційно-правових форм господарювання та їх відокремлені підрозділи, фізичні особи (фізичні особи-підприємці, домогосподарства), які займаються сільськогосподарською діяльністю, передбаченою класифікацією видів економічної діяльності (ва375202-05), мають у володінні, користуванні або розпорядженні землі сільськогосподарського призначення чи сільськогосподарські тварини (раніше було: сільськогосподарську худобу і птицю).*

у частині першій статті 8 слова «худоби та птиці» замінити словом «тварин».

Цими змінами запроваджено більш широке поняття:

Програмою загального сільськогосподарського перепису передбачаються запитання, що дозволяють ідентифікувати респондентів стосовно їх загальних характеристик; земельних ресурсів та їх використання; сільськогосподарських культур; тварин; меліорації та агрохімічних заходів; сільськогосподарських машин і техніки; сільськогосподарських будівель та споруд, зайнятих в сільськогосподарському виробництві; інших виробничих сільськогосподарських ресурсів.

6. Кабінету Міністрів України протягом року з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

Дивись коментарі до пункту 2 Прикінцевих положень.

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом».

Дивись коментарі до пункту 2 Прикінцевих положень.

Президент України
В.ЯНУКОВИЧ

м. Київ
20 листопада 2012 року
№ 5495-VI

Продовження Науково-практичного коментаря до ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» та суміжних правових актів ви зможете побачити у наступному номері ВІСНИКА!

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

Завершення будівництва молокопереробного цеху в рамках проекту «Створення молочних ланцюгів доданої вартості»

15 вересня 2014 р. відбулася урочиста церемонія завершення будівництва молокопереробного цеху сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу (СОК) «Іванковецький Світанок» в рамках проекту **«Створення молочних ланцюгів доданої вартості»**, що впроваджується міжнародним благодійним фондом «Добробут громад» (МБФ Добробут громад), за підтримки Кіровоградської обласної та Знам'янської районної влади, Іванковецької сільської ради та проекту «АгроІнвест» (USAID).

Захід пройшов з 11:30 до 14:00 год., на території молокопереробного цеху СОК «Іванковецький світанок», по вул. Шевченка, 27, у с. Юхимове, Знам'янського району, Кіровоградської обл.

В урочистостях взяли участь запрошені - представники органів державної влади та місцевого самоврядування, донорів даного проекту, Міністерства аграрної політики та продовольства України, громади с. Юхимове та Іванківці, представники мас-медіа.

Урочистості відкрила сільська голова с. Юхимове Магась Лілія Миколаївна, яка подякувала всім долученим до впровадження проекту створення кооперативного молокопереробного молочного цеху, зазначила на виняткову його важливість для громади та виразила сподівання на подальшу плідну співпрацю з донорами.

Петік Олександр Владиславович, голова Кіровоградської обласної державної адміністрації привітав всіх зі святом завершення будівництва першого молокопереробного кооперативного цеху в області. Наголосив на особливій важливості роботи такого цеху на території громади, оскільки це відкриває можливості для створення робочих місць для селян та стабільного підвищення доходів сільських родин. Робота такого кооперативного цеху на території Знам'янського району стане гарантією того, що діти Знам'янського району споживатимуть якісну молочну продукцію без будь-яких додаткових шкідливих інгредієнтів, оскільки один з напрямків реалізації продукції – це дитячі садочки та школи району.

Чорноіваненко Олександр Анатолійович, голова Кіровоградської обласної ради зазначив, що сила українців завжди була в тому, що вони кооперувалися і створювали щось разом. Також наголосив на тому що за 23 роки влада заборгувала перед селянами, оскільки не створила в державі такі правила гри, які б дозволили селу розвиватися. Сьогодні він гордий тим, що принаймні перші кроки в цьому напрямку вже здійснюються й що Знам'янський район зможе стати взірцем для інших регіонів України.

Віктор Терес, президент МБФ «Добробут громад» наголосив, що успіх, сила і стабільність цього проекту лежить у потужному партнерстві між обласною владою, районною владою та МБФ «Добробут громад» й іншими донорами. Це перший в Україні такий кооперативний молокопереробний цех, а все, що є першим, зазвичай вимагає більшої кількості зусиль та уваги усіх партнерів. Головна мета цього проекту – допомогти об'єднаним в СОКи дрібним виробникам тривалий час допо-

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

магати самим собі в суттєвому зростанні своїх доходів й стати повноцінними учасниками ринку шляхом повного контролю ланцюга доданої вартості, від виробництва до кінцевого споживача. Віктор Терес вручив голові СОК «Іванковецький Світанок» Валентину Луценку та першим особам області та району Методичні рекомендації «Організація надання послуг сільськогосподарським обслуговуючим кооперативом від заготівлі, охолодження та переробки молочної сировини до збуту готової продукції: бухгалтерський облік, оподаткування та деякі правові аспекти», які допоможуть правильній організації діяльності та обліку в кооперативі. Зазначимо, що вперше в Україні, МБФ «Добробут громад» ініціював та розробив дані Методичні рекомендації, для надання практичної допомоги кооперативам, що надаватимуть вказані послуги, за участі провідних фахівців та науковців з ННЦ «Інститут аграрної економіки», Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України та проекту AMP США AgroInvest.

Михайлова Тетяна Андріївна, голова Знам'янської районної ради привітала всіх присутніх зі святом та висловила сподівання на подальшу співпрацю з партнерами для розвитку також й сусідніх громад (СОКи «Казарнянський добробут», «Чорноліський» та «Глодосяночка»).

З вітальним словом від імені Міністерства аграрної політики та продовольства України до присутніх також звернулася Павленко Світлана Леонідівна, начальник відділу розвитку с/г кооперації та підприємництва департаменту науково-освітнього забезпечення АПВ.

Ерік Блайх, керівник проекту Агроінвест зазначив, що шлях будівництва цього кооперативного цеху був складним та тернистим, але результат завершення будівництва кооперативного цеху подає великі надії. Також Ерік Блайх подякував місцевій владі за підтримку та сприяння у реалізації проекту.

Махендра Лохані, Віце-Президента програми «Хейфер Проджект Інтернешнл» в Азії та Європі (США) зазначив, що прагнення громади нарешті справдилося і спільними зусиллями вдалося успішно завершити будівництво та встановлення необхідного обладнання у цеху. Він наголосив на особливій важливості об'єднання партнерів для досягнення такого цілісного результату та побажав успіхів у подальшій діяльності.

Григораш Юрій Петрович, голова Знам'янської районної державної адміністрації зазначив, що спорудження цього цеху було дуже важливим для району проектом, який дасть можливість селянам підвищити доходи від виробництва молока.

Учасники урочистостей оглянули переробні потужності. Голова СОК «Іванковецький світанок» Валентин Луценко ознайомив присутніх із технологічними процесами, обладнанням, що використовується, та особливостями співпраці в рамках проекту. Також, учасники оглянули кооперативний навчальний центр для проведення тренінгів з кооперації, створення сімейних ферм, та ефективних методів тваринництва, що вперше для України створений на базі СОК.

В рамках даного проекту заплановано забезпечити стабільне підвищення доходів об'єднаних сільських родин шляхом надання послуг з переробки молока та збуту готової продукції сільськогосподарським обслуговуючим кооперативом «Іванковецький Світанок». Приміщення та обладнання для надання послуг з пере-

ДОРАДЧА КООПЕРАТИВНА ШКОЛА НАСДСУ

робки молока (з часом – послуги з приготування концентрованих кормів) розташовані у с. Юхимове Знам'янського району Кіровоградської області на базі бувшої школи, переданої на баланс СОК та реконструйованої з виробничим призначенням. Окремі приміщення також переобладнані в **кооперативний навчальний центр** для проведення тренінгів з кооперації, створення сімейних ферм, а також ефективних методів тваринництва. Стартова потужність переробки молока – від 3 тон за зміну. Зазначені послуги будуть надаватися всім бажаючим родинам, включаючи також й ті, що об'єднані в інші сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи району, за умови, що такі родини стануть членами СОК «Іванковецький Світанок» для отримання послуг з переробки сировини та збуту готової продукції. При цьому, послуги із заготівлі та охолодження молока будуть надаватися виробникам інших СОКів Кіровоградщини, що засновані дрібними виробниками молока. **Вперше в Україні**, для пояснення такого інноваційного механізму надання кооперативом послуг, розроблені Методичні рекомендації «Організація надання послуг сільськогосподарським обслуговуючим кооперативом від заготівлі, охолодження та переробки молочної сировини до збуту готової продукції: бухгалтерський облік, оподаткування та деякі правові аспекти» за ініціатииви та підтримки МБФ «Добробут громад» у співпраці із експертами ННЦ «Інститут аграрної економіки», Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України та проекту AMP США AgroInvest.

Впровадження проекту стала можливою завдяки підтримку у розмірі понад 2 млн. грн. від партнерів – МБФ «Добробут громад», Кіровоградської обласної та районної (Знам'янський район) влади та проекту Агроінвест (USAID).

Вперше для України, сільськогосподарський обслуговуючий кооператив випускатиме свою продукцію під **торгівельною маркою «Сімейна ферма»**, що була розроблена в рамках проекту. Вона сприятиме успішному просуванню кооперативної продукції, й слугуватиме як один з елементів створення доданої вартості.

Планується забезпечити виробництво продукції за узгодженим ланцюгом: **виробник – молокоприймальний пункт кооперативу – переробні потужності СОК – споживачі** (державні соціальні заклади за підтримки місцевої влади, з перспективою збільшення об'ємів переробки та збуту для задоволення потреб інших місцевих споживачів через різні канали збуту).

Це дозволить кооперативу переробляти прогнозовані об'єми молока високої якості та підвищувати доходи сільських жителів - дрібних виробників молока, які отримують можливість користуватися послугами різних СОК, уникаючи конкуренції та кооперуючись між собою в наданні послуг.

ЦІНОВА ІНФОРМАЦІЯ

ЦІНИ НА РИНКУ ЖИВОЇ ХУДОБИ «ЧАРОДІЙ» СТАНОМ НА 29 ВЕРЕСНЯ 2014 РОКУ

Вид	Категорія	Ціна, грн. за кг. живої ваги
Свині без добавок	Від 90 до 180 кг живої ваги	21.00 - 27.00
Свині на добавках	Від 90 до 180 кг живої ваги	24.00 - 28.00
Поросятка молодняк		30.00 -50.00
Бички	Від 150 до 600 кг і вище	20.00 - 23.00
Телиці	Від 150 до 600 кг	17.00 - 20.00
Корови на забій		12.00 - 15.00
Молодняк ВРХ	Від 50 до 120 кг	23.00 -24.00

Адреса:

Ринок живої худоби «Чародій»

м. Жашків, Черкаської обл.

тел. 04747-6-21-23; 050-163-67-39

ЦІНОВА ІНФОРМАЦІЯ

Ціна на оптових ринках України станом на 19 вересня 2014 року
Інформація Проекту «Час для бізнесу» (<http://www.pl-by-ua.org.ua>).

Продукція	Шувар		Нежданний		Столичний		Азовський	
	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.
Баклажани	5.00	5.50	4.50	6.00	7.00	10.00	--	--
Буряки столові	1.30	1.50	1.50	2.00	1.50	2.40	6.00	10.00
Кабачок	3.00	4.00	1.00	2.00	2.00	3.00	22.50	22.50
Картопля стандарт	1.70	2.00	2.00	2.00	2.00	2.40	7.50	8.50
Капуста білокачанна	1.00	1.30	1.00	1.50	1.80	2.00	6.0-0	7.00
Капуста брюсельська	10.00	14.00	--	--	20.00	22.00	--	--
Капуста броколі	5.00	6.00	6.00	7.00	--	--	--	--
Капуста пекінська	4.00	6.00	3.50	4.00	6.00	7.00	6.00	8.00
Капуста цвітна	7.00	10.00	7.00	10.00	14.00	14.00	8.00	9.00
Капуста квашена	--	--	--	--	--	--	--	--
Морква	1.50	1.80	1.50	2.00	2.00	2.50	8.00	15.00
Огірок солений	--	--	--	--	--	--	--	--
Огірок	2.50	10.00	4.00	4.00	4.50	5.00	6.50	6.50
Перець солодкий жовтий	5.50	6.50	3.50	4.00	4.50	5.50	--	--
Перець солодкий червоний	8.00	12.00	4.00	7.00	10.00	11.00	33.00	35.00
Помідор	2.50	12.00	1.50	4.00	2.90	12.50	28.00	30.00
Помідор квашений	--	--	--	--	--	--	--	--
Селера	20.00	25.00	4.00	4.50	6.00	8.00	--	--
Цибуля ріпчаста	2.10	2.50	1.50	2.00	1.50	2.50	11.50	13.00
Цибуля червона	10.00	13.00	4.00	5.00	8.00	10.00	--	--
Часник	12.00	18.00	12.00	16.00	15.00	22.00	16.50	16.50
Яблука квашені	--	--	--	--	--	--	--	--

ЦІНОВА ІНФОРМАЦІЯ

Ціна на оптових ринках України станом на 19 вересня 2014 року
Інформація Проекту «Час для бізнесу» (<http://www.pl-by-ua.org.ua>).

Продукція	Шувар		Нежданний		Столичний		Азовський	
	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.
Виноград	14.00	32.00	20.00	20.00	8.00	27.00	10.00	10.00
Виноград Молдова	--	--	--	--	--	--	--	--
Груша	7.00	9.00	10.00	12.00	10.00	12.00	17.00	23.00
Груша Конференція	18.00	23.00	--	--	--	--	--	--
Полуниця	--	--	15.00	15.00	45.00	47.00	--	--
Малина	23.00	26.00	30.00	30.00	28.00	30.00		
Слива	4.00	8.00	5.00	15.00	6.00	7.00	--	--
Яблуко	4.00	8.00	6.00	8.00	5.00	12.00	9.00	14.50
Журавлина	--	--	--	--	--	--	--	--

ЦІНОВА ІНФОРМАЦІЯ

Ціна на оптових ринках України станом на 19 вересня 2014 року
Інформація Проекту «Час для бізнесу» (<http://www.pl-by-ua.org.ua>).

	Шувар		Нежданний		Столичний		Азовський	
	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.	мін.	макс.
Борошно	5.50	6.50	--	--	8.00	12.00	5.50	7.00
Гречка	--	--	--	--	11.00	13.00	9.40	9.40
Жито	--	--	--	--	--	--	--	--
Кукурудза	--	--	--	--	--	--	--	--
Овес	--	--	--	--	--	--	--	--
Пшениця	--	--	--	--	--	--	--	--
Рис	--	--	--	--	15.00	19.00	10.75	10.75
Ріпак	--	--	--	--	--	--	--	--
Соя	--	--	--	--	--	--	--	--
Цукор	10.00	10.50	--	--	12.00	13.00	9.80	9.80
Ячмінь	--	--	--	--	--	--	--	--

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ

Повна назва - Всеукраїнська громадська організація «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України».

Має статус неприбуткової організації.

Скорочена назва – НАСДСУ.

Назва англійською мовою NGO "National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine".

Створена 11 березня 2003 року.

№1971. Свідцтво про реєстрацію об'єднання громадян в Міністерстві юстиції України від 10 жовтня 2003 року

Першим президентом НАСДСУ був Шмідт Роман Михайлович.

До жовтня 2011 року обов'язки президента НАСДСУ виконував Гриценко Микола Петрович.

Метою діяльності Асоціації є сприяння покращенню добробуту сільського населення та розвитку сільської місцевості через підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників, задоволення та захист соціальних, економічних, фахових та інших спільних інтересів членів Асоціації.

Основними завданнями Асоціації є:

- о Сприяння провадженню освітньої діяльності для сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників, членів Асоціації та інших осіб із питань менеджменту, маркетингу, права, екології, застосування сучасних технологій та з інших питань, що пов'язані із сільськогосподарською дорадчою діяльністю.

- о Сприяння поширенню та впровадженню сучасних досягнень науки, техніки і технологій, демонстраційні покази форм і методів роботи сільського населення і сільськогосподарських товаровиробників.

- о Координація діяльності суб'єктів сільськогосподарської дорадчої діяльності, членів Асоціації, методичного забезпечення та розробка і впровадження правил їх поведінки.

- о Сприяння професійній підготовці дорадників та експертів дорадників шляхом організації навчання за програмами базової підготовки та підвищення їх кваліфікації за напрямками, зазначеними у кваліфікаційному свідоцтві.

- о Представництво та захист законних прав та інтересів членів Асоціації у центральних та місцевих органах державної влади у встановленому законодавством порядку.

- о Внесення у встановленому порядку пропозицій щодо розробки та вдосконалення нормативно-правових актів, що регулюють дорадчу діяльність в Україні та сприяють створенню системи правового й професійного захисту членів Асоціації.

- о Сприяння розвитку зовнішніх зв'язків членів Асоціації з міжнародними організаціями та партнерами, які займаються дорадництвом.

- о Сприяння прибутковій діяльності сільськогосподарських підприємств та підвищенню рівня життя сільського населення через активне навчання, запровадження сучасних досягнень науки, техніки і технологій, інформаційне забезпечення.

- о Сприяння популяризації дорадництва та поширення інформації про освітні програми та проекти; створення умов для доступу членів Асоціації до мережі інформаційного забезпечення та бази даних.

НАСДСУ представлена своїми членами – сільськогосподарськими дорадниками, а також сільськогосподарськими дорадчими службами (понад 70), діяльність яких регулюється Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», в усіх регіонах України.

Офіс НАСДСУ знаходиться у м. Києві.

Президент НАСДСУ - Корінець Роман Ярославович.

Віце-президент НАСДСУ - Андрієнко Світлана Михайлівна, Кропивко Михайло Федорович, Брівко Тетяна Василівна, Паньків Іван Ярославович.

Електронна пошта – doradaukraine@gmail.com.

Сайт www.dorada.org.ua.

НАСДСУ має великий досвід реалізації дослідницьких, лобістських, інформаційних, навчальних проектів, законопроектної роботи, розробки державних програм, а також досвід співпраці з зарубіжними та міжнародними організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги різних країн.

НАСДСУ проведено декілька сотень навчальних семінарів, в тому числі міжнародних, круглих столів, міжнародних науково-практичних конференцій.

НАСДСУ започаткувала видання перших в Україні навчальних посібників «Основи сільськогосподарського дорадництва в Україні» та «Посібник для сільськогосподарських дорадників», матеріалів і документів Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України в 3-х томах, програм, буклетів, брошур, довідників тощо.

НАСДСУ здійснює інформаційне забезпечення та промоції дорадчих служб через веб-сайт Асоціації, газету-вкладку «Вісник Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб «ДОРАДА» у форматі друкованого видання «Вісник «Фермер України», національне радіо, телебачення, інші засоби масової інформації.

НАСДСУ ініціювала прийняття Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» та проектами нормативно-правових актів на його виконання, в тому числі Державної цільової програми сільськогосподарської дорадчої діяльності на період до 2009 року, інших правових актів, спрямованих на розвиток сільського господарства та сільської місцевості.

Асоціація та її члени – дорадчі служби, дорадники – співпрацювали та співпрацюють на партнерських засадах з міжнародними програмами і проектами Світового банку, ФАО, Європейської Комісії, урядів Сполучених Штатів Америки, Канади, Великобританії, Німеччини, Данії, Нідерландів, Швеції, Польщі, а також з дорадчими службами Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Молдови, Румунії, Угорщини, Японії, Білорусі, Китаю, Російської Федерації.

Дорадчі служби на замовлення органів влади надають соціально спрямовані дорадчі послуги.

National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine

General Information

Full title is NGO "*National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine*."

Short title is (NAAASU).

The association was found on March 11, 2003 as a non-profit private organization.

Certificate of registration of association №1971 was issued by Ministry of Justice of Ukraine on October 10, 2003.

The first president of NAAASU was Roman Schmidt.

Mykola Grytsenko was acting president of NAAASU until October, 2011.

Purpose

The purpose of the Association is to promote the improvement welfare of rural population and rural development by increasing the knowledge and practical skills of rural population and agricultural producers and protect the social, economic, professional and other common interests of its members.

Principal duties:

Primary targets of the Association are:

The association conducts educational activities for rural population, agricultural producers, members of the Association and others in the fields of management, marketing, law, ecology, modern technology etc.

The association promotes and implements modern achievements of science, engineering, technology, new forms and methods of work for rural population and agricultural producers.

The association coordinates the activities of rural population, agricultural producers, members of the Association and others.

The association contributes training of experts by organizing training programs.

The association represents and protects the legitimate rights and interests of their members in authorities.

The association makes the offers concerning the creating and improving of regulatory acts, regulates agricultural advisory services in Ukraine.

The association promotes cooperation of the members with international organizations and partners involved in advisory services.

The association supports the lucrative activity of agricultural enterprises and improves welfare of the rural population.

The association popularizes itself and extends information about educational programs, projects. Moreover organization creates conditions for access to the members of the association to databases.

Structure

NAAASU is represented by their members - agricultural advisors and agricultural extension services, whose activities are governed by the Law of Ukraine "Agricultural Advisory Services", in all regions of Ukraine.

Head office of NAAASU is located in Kiev (10, Heroiv Oborony st., of. 10

President of association is Korinets Roman, vice president of association is - Andriienko Svetlana, Kropyvko Mykhailo, Brivko Tetiana, Ivan Pankiv.

E-mail: doradaukraine@gmail.com.

www.dorada.org.ua

Experience

NAAASU has a huge experience of research, lobbying, information, educational projects, legislative drafting, development of state programs, as well as experience in working with foreign and international organizations, international technical assistance projects in different countries.

NAAASU has already held hundreds of seminars, roundtable discussion and scientific conferences, including international.

NAAASU has founded several textbooks, such as: "Fundamentals of agricultural Advisory in Ukraine" and "Handbook for agricultural advisers". Moreover association composed papers and documents of the National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine in 3 volumes, programs, booklets, brochures, manuals, etc.

NAAASU provides information through website of the association, newspaper "Journal of National Association of Agricultural Advisory Services", "Journal "Farmer of Ukraine", national radio, TV etc.

NAAASU initiated the adoption of the Law of Ukraine "Agricultural Advisory Services".

The association and its members cooperate in partnership with international programs, projects of World Bank, FAO, European Commission, the governments of the United States, Canada, UK, Germany, Denmark, the Netherlands, Sweden, Poland, and with advisory services in Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Moldova, Romania, Hungary, Japan, Belarus, China and Russian Federation.